

Täysistunto

Tiistai 13.9.2016 klo 14.00—17.16

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 17.16.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (14.00—16.02) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (16.02—17.16).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Kansalaisaloitteet

Eduskunnalle on 9.9.2016 toimitettu kansalaisaloite KAA 3/2016 vp: Äitiyslaki.

2.2. Valiokuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat

Ulkoasiainvaliokunta on 7.9.2016 valinnut puheenjohtajakseen ed. Matti Vanhasen. Hallintovaliokunta on 9.9.2016 valinnut puheenjohtajakseen ed. Juho Eerolan. Tulevaisuusvaliokunta on 9.9.2016 valinnut puheenjohtajakseen ed. Thomas Blomqvistin.

3. Pankkivaltuuston täydennysvaali

Vaali VAA 39/2016 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi pankkivaltuuston jäseneksi ed. Kalle Jokisen.

4. Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston täydennysvaali

Vaali VAA 40/2016 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston jäseneksi ed. Arto Satosen.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

5. Suuren valiokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 41/2016 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi suuren valiokunnan varajäseneksi ed. Maarit Feldt-Rannan.

6. Antti Kaikkosen vapautuspyyntö ulkoasiainvaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 48/2016 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 14.9.2016 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään keskiviikkona 14.9.2016 klo 11.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laivavarustelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 127/2016 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 28 §:n ja henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 129/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

14.02 **Ari Torniainen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys tukee erittäin hyvin Sipilän hallitusohjelman tavoitetta rakentaa julkiset palvelut digitaalisiksi ja käyttäjälähtöisiksi. Se on hyvä periaate. Tämän esityksen kautta voidaan muun muassa tehostaa ajoneuvon sähköisiä rekisteröintimenettelyjä. Viime vuosina useita tehtäviä on siirretty Liikenteen turvallisuusvirastolle, ja näin myös tämän esityksen kautta liikenteen rekisteröinnit jatkossa keskitettäisiin Trafille. Toivottavasti Trafilla on myös tulevaisuudessa resurssit kaikkien niiden tehtävien hoitamiseen.

Tässä hallituksen esityksessä on tärkeää etenkin se, että tietojen sujuva siirtyminen eri viranomaisten välillä on luontevaa ja tapahtuu erittäin sujuvasti, luonteenomaisesti. Tässä

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

tiedonvaihdossa on tietysti myös tulevaisuudessa varmistettava kansalaisten oikeusturva, mitä tietoja siellä välittyy.

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan tämä hallituksen esitys on kannatettava ja tukee siis nimenomaan hallitusohjelmaa.

14.04 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelman tavoitteena on rakentaa julkiset palvelut käyttäjälähtöisiksi ja ensisijaisesti digitaalisiksi, jotta julkisen talouden kannalta välttämätön tuottavuusloikka onnistuu. Ajoneuvoliikennerekisterilakiin ehdotetut muutokset tukevat tältä osin varsin hyvin hallitusohjelmaa. Hallitusohjelman tavoitteena on lisäksi se, että julkinen hallinto sitoutuu kysymään samaa tietoa kansalaisilta ja yrityksiltä vain kerran, siis vain kerran. Tässä esityksessä edistetään tämän periaatteen toteutumista. Lisäksi tämä lakiehdotus edistää myös hallitusohjelman tavoitetta tietojen sujuvasta siirtymisestä viranomaisten välillä.

Arvoisa puhemies! Ajoneuvoliikennerekisteriin saisi tallettaa jatkossa siis tietoja rekisteri-ilmoituksen tekijän valtuuttamista henkilöistä. Tällöin valtuutettuna tehdyt rekisteröinnit voitaisiin jälkikäteen tarkistaa myös silloin, kun rekisteröinti on tehty sähköisesti tai henkilöasioinnissa ilman asiakirjoja niissä tilanteissa, joissa asiakirjoja ei muutoin henkilöasiointiin vaadita. Muutos edistäisi sähköisten rekisteröintipalvelujen käyttöä ja tekisi rekisteröinnin kansalaisille joustavammaksi ja luotettavammaksi. Tämä kaikki on siis hyvin kannatettavaa.

Lisäksi, arvoisa puhemies, oikeus passi- ja henkilökorttirekisteriin tallennettujen kuvatietojen käyttöön ajokortissa ja muussa luvassa, jossa valokuva vaaditaan, helpottaisi hakijan asiointeja ja vähentäisi kustannuksia, koska erillistä kuvaa ei tarvittaisi. Passikuvien hinnoissa ja hintaan sisältyvien kuvien määrissä on valitettavasti suurta vaihtelua. Keskimäärin kuvia on saatavana noin 18—20 euron hintaan. Mahdollisuutta kuvatietojen käyttöön ajokortissa tai muussa luvassa käyttäisi arvioiden mukaan noin 100 000 asiakasta vuodessa. Tällöin asiakkaille koituisi vuodessa yhteensä noin 20 miljoonan euron säästö.

Valtuutetun tiedon tallentaminen ajoneuvoliikennerekisteriin voisi lisätä sähköisten rekisteröintipalveluiden käyttöä. Tämä helpottaisi uusien sähköisten palveluiden kehittämistä ja tehostaisi virkatyötä valtionhallinnossa. Lisäksi valtuutetun tiedon tallettaminen parantaisi rekisteröintien ja rekisteritietojen luotettavuutta. Kaikki siis kannatettavia esityksiä, joita pyritään edistämään tämän hallituskauden kunnianhimoisilla digitaalisilla uudistuksilla.

Toki puutteitakin on ja kunnianhimon tasoa on lisättävä hallituksen digitalisaatiopyrkimyksissä — niistä ajankohtaisimpana tietenkin liikennekaari, jossa yhteisymmärrys kunnianhimon tasosta on vielä valitettavasti saavuttamatta. Lisäksi muitakin kehittämiskohteita löytyy, esimerkiksi se, että yritysten Y-tunnuksia ei vieläkään saada heti verkosta. Luulisi senkin olevan kohta jo realismia, kun kuuntelee esimerkiksi tätä käsittelyssä olevaa hallituksen esitystä. Myös tästä esityksestä rohkaistuneena voisimme pohtia henkilökortin ja passin voimassaoloajan pidentämistä kymmeneen vuoteen. Tai voisimme pohtia vaikkapa rakennuslupaprosessin sähköistämistä. Ei näidenkään uudistusten luulisi olevan kovin kummoisia.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on kaiken kaikkiaan kannatettava esitys, mutta kuten kuvasin, työtä on vielä monella muulla sektorilla vähintään yhtä paljon jäljellä.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työntekijän eläkelain, julkisten alojen eläkelain, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain ja eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta Hallituksen esitys HE 130/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Keskustelu

14.08 **Martti Talja kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Sipilän hallitus on todellakin ottanut asiakseen laittaa Suomi kuntoon askel askeleelta. Eräs merkittävä, tähän mennessä ehkä merkittävin, askel oikeaan suuntaan on työvoitoksi kutsuttava yhteiskunta- ja kilpailukykykysymys. Nyt lähetekeskustelussa oleva hallituksen esitys 130 perustuukin juuri työmarkkinajärjestöjen neuvottelemalla kilpailukykykysymyksen kokonaisuuteen. Lakiesitys on siis osa laajempaa kokonaisuutta tehdä osaltaan työn tekeminen ja työn teettäminen kannattavaksi.

Hallitus on joutunut tässä vaikeassa taloustilanteessa tekemään varhemmin monia ikäviä leikkauspäätöksiä koskien erilaisten etuuksien saajia. Tosiasia kuitenkin on, että tämän päivän parempiosaiset, palkansaajat, eivät usein saa esimerkiksi Kansaneläkelaitoksen maksamia sosiaalietuuksia. Siksi on tasapainoisuudenkin nimissä erittäin välttämätöntä, että myös palkansaajat osallistuvat yhteisen tavoitteen saavuttamiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Sipilä kävi viime viikolla avaamassa kotikaupungissani Lahdessa entisen Nastolan kunnan alueella sijaitsevan Wipakin pakkausmateriaaleja valmistavan tehtaan uuden tuotantolinjan. Monialakonserni Wihurin hallituksen puheenjohtaja halusi perustaa uuden tuotantolinjan juuri Nastolaan, vaikka pelkällä bisnesjärjellä ajateltuna linja olisi kannattanut sijoittaa muualle Eurooppaan. Hallituksen puheenjohtaja Antti Aarnio-Wihuri kertoi paikallisessa lehdessä, että palkat Suomessa ovat kilpailijamaihin verrattuna varsin samansuuruiset, mutta palkan sivukulut nostavat kustannuksia merkittävästi. Wihuri-konserni kuitenkin halusi tukea kotimaan työllisyyttä, siitä kiitos heille.

Tämä työeläkevakuutusmaksujen osittainen siirto työnantajalta työntekijälle on yksi konkreettinen esimerkki, kuinka voimme yhteiskuntana olla kannustamassa yrityksiä työllistämään. Työttömyysvakuutusmaksun korotus ei yksilöä ajatellen muodostu kohtuuttoman suureksi, mutta yleiskuvaa ajatellen siitä saatava hyöty työllistävälle yritykselle on merkittävä.

Arvoisa rouva puhemies! Tämän hallituksen esityksen toimenpiteiden myötä heidän pallon edelleen työnantajien suuntaan. Toimenpiteiden on näyttävä muuallakin kuin ylisuurissa osingoissa ja optioissa. On rohkeasti uskallettava investoida ja palkata lisää työvoimaa. Nyt teille on annettu siihen edellytyksiä. Vielä kun loput kilpailukykykysymyksessä sovitut toimet tulevat täytäntöön, uskallan odottaa Suomen siirtymistä vihdoin sille paljon puhutulle kasvu-uralle.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

14.11 **Aino-Kaisa Pekonen vas:** Arvoisa rouva puhemies! Käsillä olevassa hallituksen esityksessä työntekijän työeläkevakuutusmaksua nostetaan ja vastaavasti työnantajien työeläkevakuutusmaksua lasketaan, yhteensä 1,2 prosenttiyksikköä. Työntekijän työeläkevakuutusmaksua nostettaisiin 0,2 prosenttiyksikköä vuosina 2017 ja 2018 sekä 0,4 prosenttiyksikköä vuosina 2019 ja 2020. Vasemmistoliitto ei jaa hallituksen näkemystä kilpailukyky sopimuksesta ja ajatusta työn halpuuttamisesta talouslaman lääkkeeksi, emmekä tule antamaan tukeamme tämän lakiesityksen hyväksymiselle. Verotulojen hiipuminen ja työttömyyteen liittyvien menojen kasvu ovat velkaannuttaneet julkista sektoria. Tähän valtio on reagoinut karsimalla menoja ja vähentänyt näin kysyntää entisestään.

Kilpailukyky sopimus ilmentää pääministeri Sipilän hallituksen ajamaa politiikkaa, jolla työnantajien työvoimakustannuksia alennetaan ja palkkoja leikataan. Näillä toimenpiteillä ei mielestämme saavuteta kilpailukyky sopimukselle asetettuja odotuksia. Työnantajien palkkakustannusten alentaminen ei ratkaise Suomessa vientiteollisuuden ongelmia tilanteessa, jossa maailmantalous nyt on. Suomen vientiteollisuuden nousu riippuu palveluiden ja tuotteiden laadusta ja siitä, että tuotetaan kysyntää vastaavia tavaroita. Laadun puutetta ei voi korvata alhaisilla kustannuksilla eikä alhaisilla hinnoilla. Laatua ja innovaatiota saataisiin satsaamalla korkeaan osaamiseen, koulutukseen, tuotekehitykseen ja työhyvinvointiin. Näistä pitkän aikavälin kasvun eväistä hallitus päinvastoin leikkaa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan työntekijöiden maksaman työeläkevakuutusmaksun arvioidaan vuonna 2017 kasvavan noin 160 miljoonaa euroa, vuonna 2018 noin 320 miljoonaa euroa, vuonna 2019 noin 670 miljoonaa euroa ja siirtymäajan loputtua vuonna 2020 jo yli miljardin. Työnantajien keskimääräinen työeläkevakuutusmaksu alentuisi vastaavalla määrällä. Hallitus hellii ja syleilee työnantajia monin tavoin: vuonna 2017 työnantajien eläkemaksun, työttömyysvakuutusmaksun sekä sosiaaliturvamaksun alennukset, työajan pidennys 24 tunnilla sekä nollakorotukset alentavat työvoimakustannuksia ja helpottavat kaikki yritysten kustannuksia.

Kaikkein kovakouraisimmin kilpailukyky sopimus kohtelee julkisen sektorin virkamiehiä ja työntekijöitä. Julkisen sektorin lomarahoja leikataan 30 prosentilla kolmen vuoden määräajan. Leikkaus tuntuu kaikkien julkisen sektorin työntekijöiden lompakossa: hoitajien, opettajien, poliisien ja palomiesten. Erityisen kovasti lomarahaleikkaus osuu pienituloisiin. Kun työajan pidennyksen rahallinen arvo huomioidaan, tarkoittaa kilpailukyky sopimus perhepäivähoitajalle noin 98 euron, kiinteistöhoitajalle 112 euron, kokille 116 euron ja lähihoitajalle 134 euron kuukausittaista ansionmenetystä, ja nämä ovat pienituloisille ihmisille todella suuria summia.

Arvoisa puhemies! Hallituksen politiikka ei ole välttämättömyys, vaan se on arvovalinta, kylmä ja huono valinta. Leikkauslinja musertaa yhteiskuntamme peruspilareita, korkean osaamisen, yhdenvertaisten julkisten koulutus-, terveys- ja hoivapalveluiden ja luotamukseen perustuvan yhteiseen hiileen puhaltamisen hengen. Vaihtoehto olisi nyt pysähtyä katsomaan talouden kestävyyttä pitkällä aikavälillä ja todella miettiä, millaisen yhteiskunnan haluamme Suomesta rakentaa. Julkisen sektorin työntekijöiden työ terveydenhuollossa, vanhustenhoivassa, lastenhoidossa ja niin edelleen on aivan keskeistä, jos halutaan maamme menestyvän myös tulevaisuudessa. Epäoikeudenmukainen leikkauspolitiikka ei osoita arvostusta näitä ihmisiä kohtaan eikä lisää ihmisten työhyvinvointia tai työmotivaatiota. Seurauksena osa työntekijöistä varmasti lähtee ulkomaille hakemaan arvostusta. Monia sysätään epävarmuuteen ja toimeentulovaikeuksiin. Tämä ei ole järkevää politiikkaa, eikä se ole oikein.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

14.17 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Pekonen on nyt virittänyt sanallisen tykkinsä kohteen väärin. Edustaja Pekonen nimittäin syytti hallitusta siitä, että julkisen sektorin työntekijöiden lomarahoja leikataan. Edustaja Pekonen, ei tämä ole hallituksen päätös. (Eduskunnasta: Juuri näin!) Päinvastoin, jos minä esimerkiksi olisin saanut päättää ja jos lomarahoihin olisi haluttu puuttua, niin totta kai olisin tehnyt oikeudenmukaisemman ja reilumman päätöksen eli lomarahoja olisi leikattu tasapuolisesti kaikilta, jos niiden leikkaaminen on välttämätöntä. Näin myös kaikki ne, joilla on tämän maan suurimmat palkat, olisivat tulleet tämän leikkauksen kohteeksi. Edustaja Pekonen, ei hallitus päättänyt julkisen sektorin työntekijöiden lomarahojen leikkaamisesta. Siitä päättivät työmarkkinajärjestöt. (Eduskunnasta: Juuri näin!)

14.18 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowicz puhuu järkeviä. Hän täällä peräänkuuluttaa sitä, että kaikkien, myös suurituloisten, tulisi osallistua näihin talkoisiin, mikäli tällaisia taloustalkoita tarvitaan. Mutta, edustaja Zyskowicz, kyllä täytyy muistaa, mistä kaikesta tässä on kysymys, mistä lähdettiin liikkeelle, kun kilpailukyksopimuksesta lähdettiin neuvottelemaan. Ei ollut minkäänkokoista reilua neuvottelutilannetta, vaan kyllä hallitus oli tehnyt oman esityksensä (Ben Zyskowicz: Rimasta!) jo neuvottelupöytään mentäessä, ja hallitus uhkasi pakkolaeilla, lupasi tuoda nämä pakkolait tänne, jolloin lähdettiin neuvottelemaan sitten näistä heikennyksistä. Mutta vasemmistoliitto ei voi seistä näiden heikennysten takana, mitä nyt on tehty, jotka kohtelevat nimenomaan julkisen sektorin työntekijöitä aivan todella epäoikeudenmukaisesti. (Markus Mustajärvi: Me ollaan johdonmukaisia!)

14.19 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän hyvin, että vasemmistoliitto ei kannata kilpailukyksopimusta, ja se on ihan teidän oma ratkaisunne. Mutta päätöstä siitä, että vain julkisen sektorin palkansaajien lomarahoja leikataan, kun taas yksityisen sektorin palkansaajien lomarahoihin ei kosketa, ei tehnyt maan hallitus, vaan sen päätöksen tekivät työmarkkinajärjestöt. Kun edustaja Pekonen viittasi pakkolakeihin ja maan hallitukseen, niin on toki totta, että koko tätä prosessia ja koko tätä sopimusta ei olisi syntynyt ilman hallituksen luomaa painetta. Mutta hallitus omalta osaltaan asetti tavoitteet Suomen kustannuskilpailukykyyn kohentamiseksi. Hallitus ei päättänyt siitä, mistä eri komponenteista syntyvä sopimus koostuu. Näin ollen päätös julkisen sektorin lomarahojen leikkaamisesta ei ollut hallituksen vaan työmarkkinajärjestöjen.

Puhemies Maria Lohela: Nyt palataan sitten puhujalistaan ja debattiin uudelleen, jos tarvetta on.

14.20 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! Hieman harmillista, että varsinkin salin vasemmalta laidalta luodaan tällaista vastakkainasettelua yritysten ja työntekijöiden välille. (Naurua) Ei meillä ole yrityksiä ilman työntekijöitä eikä työntekijöitä ilman yrityksiä. Ja minun mielestäni on hienoa, että Suomessa on pystytty tekemään tämäntyyppinen sopimus näin vaikeassa paikassa — kattavuus yli 90 prosenttia, se on kiitoksen arvoinen suoritus. Ja se itse asiassa saa kiitosta myös maamme hallitukselta, joka alentaa ensi vuonna työntekijöiden ja myös eläkeläisten verotusta, kaiken kaikkiaan taitaa olla noin 515 miljoonaa euroa. (Ben Zyskowicz: Plus eläkeläiset!) — Kyllä. — Se on merkittävä alennus, ja sillä pystytään vahvistamaan ostovoimaa Suomessa, mistä nimen-

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

omaan nyt, vaikkapa tänään julkaistun Pk-yritysbarometrin mukaan, yritykset ovat pystyneet palkkaamaan uusia työntekijöitä, ja heidän odotuksensa ovat parantuneet. Tässä tuoreessa Pk-yritysbarometrissa nimenomaan esille nousee se, että oman kotimaan sisämarkkinat ovat ne, jotka pitävät nyt taloutta yllä, ja vielä tarvitaan lisää toimenpiteitä sen eteen, että vienti saadaan vetämään.

Hallituksen tavoite on ollut 110 000 työpaikkaa, ja se vaatii kyllä vielä lisää toimenpiteitä tämän kilpailukyky sopimuksenkin jälkeen. Tänäänhän meillä on käsittelyssä ensimmäinen osa tästä kilpailukyky sopimuksesta, joka on siis työmarkkinajärjestöjen sopima kokonaisuus, ei yhdenkään puolueen sopima, ei hallituksen sopima, vaan työntekijöiden ja työnantajien, työmarkkinajärjestöjen itse sopima kokonaisuus. He saivat etsiä ne palikat, jotka he halusivat tähän kokonaisuuteen ottaa. On totta, niin kuin edustaja Zyskowitz toi keskustelussa esille, että hallitus asetti riman, asetti sen varsin korkealle, mutta aika laajasti suomalaisessa yhteiskunnassa myös jaettiin ne tosiasiat, että meidän on väistämättä tehtävä isompia korjausliikkeitä maamme talouden tasapainottamiseksi ja kasvun aikaansaamiseksi.

Me tarvitsemme tämän kilpailukyky sopimuksen jälkeenkin, kun sen vaikutukset tulevat täytännön, lisää toimenpiteitä talouden kasvamiseksi ja työpaikkojen luomiseksi. Meillä on maassa yli 170 000 yksityistä, ja heistä itse asiassa 45 000 on sellaisia, joiden todelliset kuukausiansiot alittavat itse asiassa virallisen köyhyysrajan. Eli ei yrittämisestä kannata nyt kovin kateellinen olla. Se on kovaa työtä. Siinä ei usein ole lomaa, siinä ei ole työaikoja, eikä siinä ole monella edes oikeutta sairastaa. Ja sen takia pidän tärkeänä sitä, että myös näiden pienten yritysten ja yksityisten sosiaaliturvaa jatkossa pystytään vahvistamaan.

Pk-yritysbarometri, johon viittasin, tänään kertoi siitä, että odotukset ovat parantuneet monessa pienessä ja keskisuuressa yrityksessä, ja se itse asiassa kuvaa hyvin sitä todellisuutta, missä me elämme. Meillä Suomessa alle 10 työntekijän yrityksiä on yli 93 prosenttia meidän koko yrityskannasta, suuryrityksiä vain 0,2 prosenttia eli vajaa 600. Pk-yritysten osuus siis on peräti 99,8 prosenttia, ja jos katsoo sitä, mihin nämä työpaikat Suomessa ovat syntyneet, niin ne ovat syntyneet nimenomaan tänne pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Tämän vuosituhannen kymmenen ensimmäisen vuoden aikana suuryritykset palkkasivat vain 7 000 uutta työntekijää, kun samaan aikaan pk-yritykset yli 100 000. Ja sen takia meidän kannattaa ja pitää lisää toimenpiteitä kohdistaa nimenomaan tänne pk-yrityskenttään, että me saamme työtä myös niille, jotka tällä hetkellä ovat työttöminä. Niistä hallituksen pitää myös kantaa huolta.

Pidän myönteisenä sitä, että nyt maksuperusteinen arvonlisävero tulee käyttöön, että enää yrittäjät ja yritykset eivät toimi luotonantajina ja pankkeina valtiolle vaan maksetaan siinä vaiheessa, kun raha asiakkaalta tilille tulee. Yrittäjävähennys on sellainen, mitä ei tässä maassa ole ennen nähty. Nyt se tullaan näkemään. Ja jo ennen tämän hallituksen alkua pidin myönteisenä, että arvonlisäveron alarajaa nostettiin. Sen nostamista kannattaisi ehkä vielä syksyn keskusteluissa nostaa uudelleenkin esille. Se olisi helppo ja nopea keino saada kasvua ja uusia työpaikkoja tähän maahan.

Arvoisa puhemies! Aivan loppuun itse toivon, että paikallisessa sopimisessakin voitaisiin tässä maassa edetä. Itse luotan niin paljon suomalaiseen työntekijään ja suomalaiseen työnantajaan, että he pystyisivät näitä asioita entistä enempi yhdessä sopimaan, ja haluaisin, että me vahvistaisimme sopimussyhteiskuntaa tästäkin näkökulmasta.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Käydään muutama puheenvuoro tuosta nyt listalta ja sitten jatketaan debattia.

14.26 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät Suomen kansan edustajat! Tämä käsittelyssä oleva hallituksen esitys liittyy työmarkkinoilla sovittuun kilpailukyky-sopimukseen. Sopimuksen tavoitteena on se, että me parannamme Suomen kustannuskilpailukykyä ja sitä kautta luomme tähän maahan lisää talouden kasvua ja työllisyyttä.

Kuinka paljon uusia työpaikkoja kilpailukyky-sopimus lähivuosina tulee tähän maahan synnyttämään? Tarkkoja lukuja ei tietysti kukaan pysty etukäteen esittämään, mutta arviot, joita on esitetty, liikkuvat 20 000:n ja 40 000:n työpaikan vaiheilla. Onko olemassa taiketa siitä, että tämä kustannuskilpailukyky parantava kilpailukyky-sopimus todellakin luo uusia työpaikkoja, tuhansia uusia työpaikkoja tähän maahan? Sopimuksen vastustajat, kuten vasemmistoliitto, sanovat mielellään, että eivät usko, että tämä sopimus, johon liittyy tietysti myös kielteisiä seikkoja työntekijöiden ja palkansaajien kannalta, johtaisi työllisyyden parantumiseen. Pitää kuitenkin todeta, että en tiedä Suomesta, en Euroopasta enkä maailmaltakaan yhtään ainoata ekonomistia, joka olisi eri mieltä siitä seikasta, että maan kustannuskilpailukykyyn parantuminen johtaa työllisyyden parantumiseen. Jos vasemmistoliiton piirissä esimerkiksi edustaja Pekonen tai joku muu tietää tällaisen talouden asiantuntijan, joka ei tähän yhtälöön usko, niin mielelläni kuulisin tästä henkilöstä ja hänen tutkimuksistaan. Toisin sanoen: Erittäin laaja konsensus ymmärtääkseni talousasiantuntijoiden piirissä vallitsee siitä, että kun kustannuskilpailukyky kohenee, sen seurauksena myös työllisyys paranee. Missä määrin, millä aikajaksolla ja mitkä muut seikat siihen vaikuttavat, ovat tietysti asioita, joista ollaan eri mieltä, mutta kun on kysymys tästä etumerkistä, siitä mielestäni erimielisyyttä ei ole: sopimus toimii positiivisesti työllisyyden parantamiseksi. Sen vuoksihan tämä sopimus on työmarkkinoilla solmittu, ja osaltani olen sitä mieltä, että kyllä Suomen työmarkkinajärjestöt ansaitsevat hatunnoston siitä, että sopimus on solmittu, vaikka totta kai siinä on paljon sellaisia yksityiskohtia, jotka yhdelle tai toiselle taholle eivät mielellään maistu. Mainitsin jo tämän lomarahojen leikkaamisen vain julkisen sektorin työntekijöiltä. Totta kai, jos lomarahoihin nähtiin välttämättömäksi puuttua, olisi ollut reilumpaa ja oikeudenmukaisempaa, että lomarahat vastaavalla tavalla — esimerkiksi nyt sovitulla tavalla, 30 prosenttia 30 vuoden aikana — olisi leikattu kautta koko linjan.

Mutta, rouva puhemies, oleellista on se, että tämä kilpailukyky-sopimus ei luonnollisesti yksin riitä hallituksen asettaman kunnianhimoisen työllisyystavoitteen saavuttamiseen. Hallitushan tavoittelee noin 72 prosentin työllisyysastetta, noin 110 000 uutta työpaikkaa, ja tänä päivänä esitetyt arviot ovat sellaisia, että nyt tehdyillä päätöksillä, nyt putkessa olevilla ratkaisuilla saavutetaan tästä tavoitteesta ehkä runsaat puolet. Tästä tulemekin siihen, että tarvitaan uusia toimia, uusia päätöksiä hallitukselta työllisyyden parantamiseksi, ja työllisyyden parantaminen luonnollisesti myös toteuttaa hallituksen sitä keskeistä tavoitetta, että julkisen talouden tasapaino paranisi. Niinpä äskettäin päättyneessä budjettiriihessä hallitus teki uusia päätöksiä työllisyyden edistämiseksi. Olemme jo täällä jonkun verran keskustelleetkin työvoimapolitiikan tehostamisesta. Olemme keskustelleet veroratkaisuista, joilla parannetaan sekä palkansaajien että yrittäjien verotusta, ja esillä riihessä oli muun muassa niin sanottu asuntopaketti, josta myös tehtiin päätökset. Sen lisäksi hallitus saattoi kolmikantaiseen valmisteluun ratkaisuja, joilla pyritään 10 000 uuden työpaikan synnyttämiseen muun muassa ansiosidonnaista työttömyysturvaa kehittämällä ja

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

sillä, että ansiosidonnaista työttömyysturvaa voitaisiin käyttää palkkatukena tai starttirahana tai muulla tavoin aktiiviseen työllistymiseen.

Mielestäni on hyvä huomata — ja toivon, että myös edustaja Terho ja hänen johtamansa eduskuntaryhmä on tämän huomannut — että hallitus on sitoutunut budjettiriihessä siihen, että tämän kolmikantaiseen valmisteluun laitetun jatkotyön tulee valtiovarainministeriön parhaan arvion mukaan tuottaa noin 10 000 uutta työpaikkaa, tai ehkä tarkemmin sanottuna 10 000 henkilön työllistyminen. Eli hallitus on tähän yhdessä sitoutunut, ja me hallituspuolueissa, kaikissa kolmessa, lähdemme siitä, että kun tähän on sitouduttu, niin hallitus toivottavasti yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa löytää sellaisia ratkaisuja, joilla tähän tavoitteeseen voidaan päästä.

Arvoisa puhemies! Ihan lopuksi haluan minäkin sanoa tästä paikallisesta sopimisesta. Se ei ole mikään taikatemppu työllisyyden parantamiseksi, mutta se on yksi keino edistää työllisyyttä, kuten on nähty hyvin monissa Suomen kaltaisissa Euroopan maissa. Sen takia pidän välttämättömänä, että sen jälkeen, kun kilpailukyksopimus on lakannut olemasta voimassa, eli vuoden 17 jälkeen, paikalliseen sopimiseen palataan ja sitä hallituksen toimin, mieluummin tietysti laajassa yhteisymmärryksessä eri tahojen kanssa, myös ryhdytään edistämään.

14.34 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Kilpailukyksopimus ja nyt käsiteltävänä oleva lainsäädäntö: On pakko tässä yhtyä kyllä Zyskowiezin ja Heinosen näkemysseen siitä, että kyllä on oikein, että työntekijöiden verotuksen alentuminen on hyvä asia. (Eduskunnasta: Hyvä!) Mutta kuka maksaa sen? Kuinka se kohdistuu niille julkisen sektorin työntekijöille, joidenka lomapalkkoja leikataan? Plusmerkki on miinusmerkinen. Tämä tosiseikka unohtuu sieltä oikealta laidalta katsantokannasta, että vaikka tässä hallituksen linjauksessa nyt puhutaan koko ajan siitä kilpailukyksopimuksen työmarkkinaratkaisusta, niin lähdettiin rakentamaan yhteiskuntasopimusta, tuottavuusloikkaa, ja nyt loppuvaiheessa se sai nimeksi kilpailukyksopimus. Vasemmistoliitto ei arvostele kolmikantassa tehtyjä tai työmarkkinajärjestöjen omia ratkaisuja ja kunnioittaa sitä neuvottelutietä. Kysymys on kolmikantaisuudesta. Tämä on tehty työmarkkinajärjestöjen välillä, mutta ei pidä unohtaa sitä, että valittavissa oli kaksi erilaista näkemystä. Kuten edustaja Heinonen toi esille, rima nostettiin korkealle, ja kysymys on siitä, että työmarkkinajärjestöjen palkansaajapuolella tämä näyttäytyi niin, että giljotiinin terä oli nostettu korkealle: jos ette lähde mukaan tähän, tapahtuu näin ja näin. Se oli hallituksen ratkaisu, se oli oikeistolaista politiikkaa, joka nyt toteutuu tässä omassa muodossaan. Harmillista, että tässä salissa ei rohjeta tuoda niitä kilpailukyksopimuksen negatiivisia vaikutuksia, jotka kohdistuvat SAK:laiseen palkansaajajärjestöön ja heidän työntekijöihinsä julkisella sektorilla. Toivon hieman sivustatukea muiltakin eduskunnan vasemmistolaisilta puolueilta tai ainakin yhteiskunnallisesti moraalialta kantavien puolueiden osalta.

Kasvua tapahtuu, se on totta, mutta mikä sitä kasvua tällä hetkellä edistää? Kokoomuksen suunnasta esitetään, että kun tätä verotusta kevennetään, niin se pitää yllä kotimaista kasvua. Myllykoski ei ole se asiantuntija eikä tiedä sellaista asiantuntijaa, joka väittäisi, ettei palkkakustannusten alentaminen loisi kilpailukykyä. Aivan varmasti näin onkin. Mutta jos ajatellaan verotuksellisesti tätä asiaa, niin niiltä ihmisiltä, jotka joutuvat oman elintonsa ylläpitämiseksi ja perheensä ruokkimiseksi, lääkitsemiseksi, asumiseksi ja vaatettamiseksi laittamaan kaiken niin sanotusti kulutuksessa olevan rahan, leikataan tällä hetkellä eniten, mikä tyrehdyttää kaikkein eniten juuri sitä, että meidän kotimarkkinat vetävät. Mei-

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

dän palvelusektori, joka olisi uusien innovaatioiden ala kansainvälisessä viennissä, ei ainakaan nyt kotimaassa voi kehittyä positiivisesti, jos juuri siltä sektorilta leikataan varoja niiltä ihmisiltä, jotka käyttävät kulutukseen lähes kaiken sen mahdollisen varan ja ottavat sitten lisäksi vielä meidän yhteiskunnan tukea joko kunnilta taikka valtiolta. Olemme alitavassa ihmisiä nyt tässä tilanteessa tukien varaan entistä enemmän, kun ihmisten ostovoima vähenee. Me tulemme siis toisella kädellä yhteiskunnan kukkarolle, kun toisaalta toivotamme sitä, kuinka hyvin tässä nyt verotusratkaisu tuo ostovoimaa lisää. Se on sumutus, ja minun mielestäni olisi älyllistä rehellisyyttä tunnustaa se, että pienipalkkaiset julkisen sektorin työntekijät menettävät tällä ratkaisulla.

Vielä korostan, että ei vasemmistoliitto todellakaan halua kiistää sitä neuvottelumaandattia, mikä kuuluu työmarkkinajärjestöille, mikä lähtee siitä kolmikantaisuuden periaatteesta, minkä onneksi tämä hallitus on omalta osaltaan ottanut käytännön pelivälineeksi ja nyt edelleen haluaa työllistämistä kehittää niin, että työmarkkinajärjestöt ovat osa sitä ratkaisua, eikä tuoda vain kaikkea pakolla. Kolmikanta on arvostettava asia: se on osa yhteiskuntarauhan säilymistä, se on neuvottelukulttuuria, jolla voidaan edistää tässä maassa myös vaikeissa tilanteissa olevia ratkaisuja, ja siinä mielessä se on tärkeä mekanismi. Siinä mielessä kun tässä edustaja Zyskovicz toi esille paikallisen sopimuksen tavoitteita, niin varmasti meillä on mahdollisuuksia kehittää sitä, mutta meidän on pakko nähdä se, että kun tässä keskustelussa tuodaan helposti esille Saksan malli, niin Saksan malli ei tarkoita sitä, että pk-sektorin yrittäjällä on henkilöstönsä kanssa mahdollisuus sopia jotakin toisin tai että siellä olisi joku sellainen kriisilauseke, joka laukaisee sen mahdollisuuden, että yritys, joka on huonossa taloudellisessa tilanteessa, voisi sitä taloudellista tilannetta hyväksi käyttäen laskea työntekijöidensä palkkoja. Ei ole yksi eikä kaksi pienyrittäjää tai pk-sektorin yrittäjää, jotka ovat tulleet sanomaan, että älä nyt sinä ainakaan, Jari, tule hyväksymään tällaista järjestelmää, joka luo markkinahäiriötilanteen yritysten välillä. Ei ole mahdollista, että jo lähtötietoisesti yrittäjä, joka tekee liian halvan tarjouksen, voittaa sen tarjouskilpailun ja puolen vuoden päästä sanoo, että nyt se on kuulkaas sillai pojat ja naiset, että mejän täytyy laskea palkkoja, ettei tää firma kaadu.

Meillä ei voi olla tässä maassa semmoista mahdollisuutta, että yksittäinen järjestäytymätön työntekijä ottaa vastuun paikallisesta sopimisesta oman rahapussinsa varassa. Meillä pitää olla järjestelmä, joka takaa työnantajan ja työntekijöiden välisen tasavertaisen neuvottelumahdollisuuden ja riitojen ratkaisumallin, jossa myös työntekijöiden edustajalla on mahdollisuus turvautua liittonsa oikeusapuun ja oikeusturvaan niin, ettei yksittäinen työntekijä, joka sopii toisten työntekijöiden puolesta mahdollisesti, joutuisi vastuuseen siitä, että se paikallinen sopiminen onkin lainvastainen. Jos niin halutaan, että näin laajat neuvotteluoikeudet annetaan, että millään lainsäädännöllä ei olekaan mitään merkitystä, olemme todellakin kaukana siitä, että voimme rakentaa tätä maata yhdessä. Minä arvostan niitä yrittäjiä, jotka näyttävät kirjanpitonsa ja tilauskirjansa työntekijöille ja sanovat: olemme tässä tilanteessa, mitä tehdään? Siitä lähtee aito, avoin paikallisen sopimisen kulttuuri, mutta paikallinen sopiminen tarkoittaa kyllä tässä tilanteessa sitä, että molemmilla sopiaosapuolilla pitää olla yhdenvertaiset neuvottelumahdollisuudet.

Arvoisa puhemies! Oli liki, että en innostunut. Lopetan tähän.

Puhemies Maria Lohela: No niin, nyt on mahdollisuus pyytää vastauspuheenvuoroja.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

14.42 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ajattelen niin, että on hyvä, että maahan on saatu työmarkkinaratkaisu, jossa tärkein osuus on se, että yrityksillä on tämä palkkalinja tiedossa nyt eteenpäin, ja tämäkin työmarkkinajärjestösopimushan täyttää kaikki sopimuksen vanhat tunnusmerkit. Sitä arvostellaan monilta laidoilta. Mutta kun edustaja Zyskowicz ja Heinonen kävivät tuolla pöntössä kurmuuttamassa heitä, jotka esittävät kriittisiä kohtia tästä, niin pakko sanoa, että täältä salin vasemmalta laidalta esitetty kritiikki on kyllä vielä pientä piiperrystä siihen nähden, miten hallituspuolue kokoomuksen kansanedustajat Lepomäki ja Vartiainen ovat runnoneet tätä sopimusta. Siis onko hallituksella edes omat rivit kasassa tässä? Lepomäki on sanonut, että tämä on askel väärään suuntaan. Saimme juuri kuulla, kun Zyskowicz kovasti kertoi, että tämä on oikeaan suuntaan. No, SDP olisi ottanut tässä tilanteessa käyttöön nämä työeläkemaxujen Emu-puskurit, joilla oltaisiin voitu helpottaa ostovoimaa ja myöskin parantaa yritysten tilannetta.

Vielä mitä tulee verolinjaan, niin ongelma on se, että nyt tämä hallituksen verolinja suosii suurituloisia eikä suosi pieni- ja keskituloisia, vaikka toisin on luvattu. (Puhemies koputtaa) Miten te tämän perustelette?

14.43 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En kehnunut tämän sopimuksen yksityiskohtia. Niitä varmasti voidaan arvostella. Se on sopimus, joka on tehty työmarkkinajärjestöjen kesken, ja kehuin sitä, että on hyvä, että he pääsivät sopuun ja tekivät tämän ratkaisun. Sitä kehuin tuossa omassa puheenvuorossani eli annoin täyden tukeni sille, että jos työntekijät ja työnantajat näin yhdessä päättivät, niin silloin on hyvä, että myös poliitikot ja puolueet ovat sitä tukemassa, kun he ovat tämän ratkaisun tehneet. Jos varmasti kokoomus olisi ratkaisun tehnyt tai joku toinen puolue yksin, niin olisi tehnyt varmasti erityyppisiä ratkaisuja. Varmasti paikallinen sopiminen olisi ollut vahvemmin kokoomuslaisessa mallissa mukana ja moni muu. Mutta itse olen ennen muuta huolissani siitä, että meillä on liian monta talouden vaikeaa vuotta takana. Me olemme velkaantuneet, meillä työttömyys on pahentunut, ja nyt me tarvitsemme vain toimenpiteitä sen eteen, että tähän maahan saadaan lisää työtä, työpaikkoja, kasvua. Vain sen kautta me voimme pelastaa tämän hyvinvointiyhteiskunnan ja toisaalta antaa niille työttömillekin työtä.

14.44 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hienosti puhutaan monessa puheenvuorossa, että kilpailukyky sopimuksella parannetaan yritysten hintakilpailukykyä ja luodaan niitä työpaikkoja, kuten edustaja Zyskowicz arvioi 20 000—40 000 uutta työpaikkaa. Minä silti ihmettelen sitä, jos tuolla kunnissa lähihoitajille ilmoitetaan, että työaika pitenee 24 tuntia vuosittaista ansiotasoa nostamatta ja lomarahoja leikataan 30 prosenttia. Kuten sanottu, niin se tekee lähihoitajilla noin 134 euroa kuukaudessa. Minä en usko, että Suomi nousee näitä palkkoja alentamalla. Olen saanut monta viestiä sieltä hoitavalta henkilöstöltä, että nämä toimet olisivat ihan ymmärrettäviä, jos näillä säästyneillä rahoilla palkattaisiin lisää hoitohenkilökuntaa päivähoitoon tai vanhustenhuoltoon. Mutta mitä tekee tämä hallitus? Vähentää nimenomaan henkilöstöä juuri näiltä aloilta, vähentää henkilöstöä, leikkaa lomarahoja, pidentää työaika. Minä haluaisin vielä kysyä hallituksen edustajilta, (Puhemies koputtaa) mitä työpaikkoja tällä syntyy ja minne. (Timo Heinonen: Lomarahoja ei hallitus leikannut!)

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

14.46 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On todellakin niin, että jos me haluamme tämän Suomen nostaa sieltä laman suosta ylös, niin meidän on pakko parantaa kilpailukykyämme. Kaikkihan on periaatteessa siitä kiinni, toimii-ko meidän vientiteollisuus, onko meillä satamissa tapahtumia, vievätkö laivat ulkomaille suomalaisia tuotteita markkinoille, joista rahaa Suomeen kertyy. Me olemme viime vuodet eläneet aika pitkään sillä, että kotimainen kysyntä on toiminut hyvin. Ei sitä voi moittia, mutta sekin on hiipumassa. Siitä on selviä merkkejä, koska ulkomailta tuleva, vientituloilla saatava rahavirta, mikä Suomeen tulee, (Välihuutoja vasemmalta) luo sen meidän kansantaloutemme voimallisuuden. Se on nähty niin monta kertaa, ja tähän on todistettu myös sillä, että aikoinaan, kun devalvoitiin, lähtivät vientimarkkinat vetämään, lähtivät kotimarkkinat vetämään heti sen perään. Tämä on kokonaisuus. En jaksaa ymmärtää tällaista oppositioajattelua, että teetpä niin tai näin, niin aina väärin päin. Kuitenkin me olemme näiden velkojemme kanssa aina itse suomalaiset ongelmissa. Jos korko lähtee nousemaan, olemme välittömästi vaikeuksissa, koska korko vie valtion budjetista yhä enemmän rahaa sinne korkoihin, (Puhemies koputtaa) kun olemme velassa. Tämä olisi syytä teidänkin muistaa.

14.47 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hoskoselle pakko sanoa, että kyllä niin tai näin ja aina väärin päin. Jokaisesta asiasta löytyy omanlainen näkemyksensä. Mutta on toki huomioitava se, että Suomessa työpaikkoja luodaan nimenomaan pk-sektorille. Pk-sektorin alihankintaverkosto, joka mahdollistaa meidän veturiyritysten, vientiteollisuuden mahdollisuuksia olla markkinoilla, on merkittävä. Mutta täytyy muistaa, mitkä meillä ovat sitten näitä kaikkein kovimpia verosuunnittelijoita. Ne löytyvät juuri näistä veturiyrityksistä, jotka häikäilemättömästi tytäryritysten välisten kauppojen perusteella vievät verotuloja pois tästä maasta. Olen muutaman yrittäjän kanssa keskustellut, ja he sanovat, että he pelkäävät, kun tämä kiky tulee voimaan, sillä koska alkavat ne neuvottelut siitä, että kun nyt saatte kolme päivää halvemmalla teetettyä miehillänne töitä, niin koska se näkyy heidän hinnoissaan, että he saavat kolme päivää halvemmalla tämän tuotteen. Tämä on se, mistä tässä salissa ei keskustella.

14.48 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kilpailukyky sopimus oli todella hallituksen keskeinen tavoite ja se onnistui, syntyi, ja se loi työrauhan pitkäksi aikaa ja aivan selvästi toi luottamuksen koko yhteiskuntaan. Tulokset alkavat nyt näkyä, muun muassa Pk-yritysbarometri tänään kertoo siitä.

Siitä, että sopimuksen sisältö on sellainen kuin on, kantavat sataprosenttisesti vastuun työmarkkinaosapuolet, ja minäkin ihmettelen, että tämä julkisen puolen lomarahojen leikkaus sisältyi näin raakana sinne. Se ei kyllä ollut perussuomalaisten tavoite. Tavoite oli saada oikeudenmukainen, kohtuullinen ratkaisu, mutta näin kävi, ja se ei ole missään tapauksessa hallituksen syy. Hallitus toimii pelastaakseen Suomen talouden ja työllisyyden määrätietoisesti hallituksen ohjelman mukaisesti. Tämä oli keskeinen osa sitä, ja nyt ollaan oikealla tiellä, nousu on selvästi lähtenyt käyntiin.

14.49 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotenkin vain muistelen, että siellä hallituksen tarjous pakkolaeista sisälsi muun muassa sunnuntai- ja ylityökorvausten leikkausta, sairaussakkoa, työajan pidennystä, lomarahojen leikkausta. Siinä se hallituksen resepti oli, siis nuo pakkolait siellä taustalla olivat, kuten muistamme.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

Mutta tässä puhuttiin velasta ja viitattiin, ettemme voi velkaantua. Nythän tässä on mennyt todellakin väärinpäin hallituksella, että hallitus suinkaan ei ota vähemmän velkaa vaan entistä enemmän velkaa. Se oli hyvin hämmentävää, ja tulimme siihen johtopäätökseen, kun sitten katselimme näitä hallituksen arvovalintoja verotuksen suhteen, mitä jää viivan alle kenellekin, että velkaa ilmeisesti otetaan lisää siksi, että voidaan antaa nimenomaan hyväosaisimmille veronkevennyksiä. (Timo Heinonen: Vastustatteko veronkevennyksiä?) Hallitus itse pystyy verolinjallaan vaikuttamaan, mitä rahapussiin jää. Nythän käy niin, että esimerkiksi pieni- ja keskituloisista saa ehkä pienituloisen parikymppiä kuussa ja sitten suurituloisen johtaja saa tonnin vuodessa verohelpotuksia. Samoin on varaa miljoonaperintöjen verojen kevennykseen, (Puhemies koputtaa) metsälahjavähennyksiin, kaikkeen tähän, eli ei tämä veropolitiikka, joka on ihan hallituksen oma valinta... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

14.50 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Joku viisas on sanonut, että meillä on oikeus omiin mielipiteisiimme, mutta meillä ei ole oikeus omiin faktoihimme. Niinpä haluan teille, esimerkiksi edustaja Myllykoski ja edustaja Pekonen, todeta, että on aivan fakta, takuuvarma fakta se, että siitä, että lomarahoja leikattiin vain julkisen sektorin työntekijöiltä, ei päättänyt — uskokaa nyt — maan hallitus, vaan siitä päättivät työmarkkinaosapuolet. Tämä on fakta. Jos te tämän faktan kiistätte, niin esittäkää nyt sitten jotain tukea tälle kiistämisellemme. Sen jälkeen meillä voi olla omia mielipiteitä siitä, oliko tämä hyvä vai huono ja olisiko se pitänyt tehdä jollakin toisella tavalla, mutta tästä faktasta ei minun mielestäni kannattaisi tässä salissa eikä julkisuudessa jatkaa sellaista keskustelua, että hallitus on leikannut nimenomaan naisvaltaisen julkisen sektorin työntekijöiden lomarahoja.

14.51 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä kaikkien kollegoiden läsnä ollessa en tuota faktaa tule kiistämään. (Oikealta: Hyvä!) Edustaja Zyskowicz, haluan kuitenkin esittää siihen vankan mielipiteeni, mistä se johtuu. Minun mielipiteeni on se, että se oli hallituksen tahtotila, pakkolaki myötä, jossa sitten keskusjärjestöt tekivät tällaisen ratkaisun, jota päätöstä ei tehnyt hallitus. Mutta en kyllä halua pestä puhtaaksi hallituksen käsiä, sillä joku on ollut pakotettu tekemään tämän päätöksen. Ja sekin on Myllykosken mielestä fakta, että käsien pesulle ei tässä ryhdytä ja pesköön joku toinen sitten toisten jalkoja.

14.52 **Mikko Kärnä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys on tärkeä osa kilpailukykyopimusta, ja sitä sietääkin kyllä kiitellä. Merkittävä saavutus hallitukselta.

Palaan edustaja Pekosen ensimmäiseksi pitämään puheenvuoroon, jossa moititte suomalaisen työn ja suomalaisten vientituotteiden laatua. Minä haluan kyllä kertoa, että Suomen viennin ongelmat eivät missään tapauksessa johdu siitä laadusta, vaan esimerkiksi EU-komission vertailussa, joka taannoin tehtiin, jossa tutkittiin 3 500:aa erilaista suomalaista vientituotetta, todettiin, että olimme EU-maiden kärkikastia, numero yksi siellä. Hämmästelen sitä, miten te ette luota suomalaisen työn ja suomalaisten tuotteiden laatuun, koska samalla te ilmaisette epäluottamuksenne niitä suomalaisia työntekijöitä kohtaan, jotka näitä tuotteita valmistavat ja joista niin moni teitäkin äänestää. Hämmästelen kyllä tällaista suhtautumista.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

14.53 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sen verran edustaja Kärnälle korjata, että en missään vaiheessa kyseenalaistanut suomalaisen vientiteollisuuden laatua, vaan nimenomaan peräänkuulutin lisää myöskin uusia innovaatioita ja satsausta korkeampaan osaamiseen. Uskon, ettei kenelläkään, joka tässä maassa vientiteollisuutta valmistaa ja uusia innovaatioita rakentaa, ole minkään näköistä halua olla satsaamatta myös tulevaisuudessa laatuun. Nythän hallitus leikkaa kovalla kädellä nimenomaan näistä: laadusta, tuotekehityksestä ja innovaatioista. Sinne satsausta tarvitaan myös jatkossa.

14.54 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On totta, että meidän pitää pitää huoli myös meidän innovaatioista jatkossa ja tulevaisuudessa, mutta kun ne keinot eivät juuri tähän hetkeen vain ole niitä oikeita. Me tarvitsemme toimia juuri nyt, ja jos ne yksikkötyökustannukset ovat liian korkeita, se tarkoittaa sitä, että valitettavasti monta kertaa meidän vientituotteidemme hinnat ovat liian korkeita, mikä tarkoittaa sitä, että meillä ei ole sitten vientituotteita, ei ole vientiyhtiöitä, sitä kautta ei ole vientipaikkoja eikä myöskään niitä verorahoja. Vasta kun meillä on nämä verorahat ja kakku kasvatettu, sen jälkeen me voimme palkata lisää niitä edustaja Pekosenkin vaatimia julkisen alan hoitajia. Mutta tässä järjestyksessä meidän on pakko tehdä nämä toimenpiteet, tässä ja nyt, jotta me saamme yksikkötyökustannuksia alaspäin ja sitä kautta kilpailukykyä takaisin.

14.55 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pakko puuttua nyt edustaja Heinoseen, joka markkinoi tätä yrittäjävähennystä pienyrittäjien tukena. Kyllä siitä hyötyvät kaikkein rikkaimmat henkilöyrittäjät. Määrällisesti yrittäjävähennyksen saajissa useimmat olisivat pieniä yrittäjiä, kuten 10 000 parturi-kampaajaa ja monia muita, joille satasten tai kahden hyöty on suuri. 130 miljoonan tukipotista kuitenkin suurin osa, valtaosa, kymmenet miljoonat päätyvät ylimpiin tuloluokkiin. Siis apteekkarit, asianajajat ja lääkärit käärivät jo nyt suurten tulojensa päälle useiden tuhansien eurojen lisärahat. Keskimääräinen apteekkari saa 5 700 euroa lisää vuodessa. Hekö ovat yhteiskunnan hädänalaisimpia — vai kaverikapitalismin hyötyjiä? Jos halutaan kohdistaa tukea nimenomaan pieniin yrityksiin, nuo rahat pitäisi sijoittaa arvonlisäverovelvollisuuden alarajan nostoon, kuten SDP on omana vaihtoehtonaan esittänyt, 10 000:sta 30 000 euroon. Se todella auttaisi pieniä yrityksiä, parturi-kampaajia, eikä tekisi kallista apteekkarivähennystä.

14.56 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Zyskowitz jo erittäin hyvin korjasi tätä, eli julkisen sektorin lomarahoja ei siis hallitus ole leikkaamassa. Ja kun täällä ei vihreitä ole paikalla ketään, niin toivottavasti he eivät ole myöskään torilla tätä viestiä viemässä, vaan kerrotaan rehellisesti, mistä tässä on kyse. Hallitukselle olisi varmasti kelvannut sekin, että lomarahoja olisi voitu leikata kaikilta tai tehdä muita ratkaisuja. Hallitus otti sen paketin sellaisena kuin työntekijät ja työnantajat itse sopivat. Siihen ei tehty muutoksia. Se kelpasi juuri sellaisena kuin työntekijät ja työnantajat sen itse sopivat. (Jari Myllykoski: Ja juristit kiittävät!) Mistä hallitusta voi syyttää? Hallitusta voi syyttää siitä, että kotitalousvähennys nousee ensi vuonna, maksuperusteinen alvi tulee, yrittäjävähennys tulee. Niistä voi hallitusta syyttää, ne ovat hallituksen päätöksiä. Nyt taite parempaan on nähty, ja toivottavasti sen myötä ja sen eteen voidaan tehdä lisää oikeita ratkaisuja, koska se on meidän kaikkien yhteinen etu.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

14.57 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voi tätä käsienpe-sua täällä hallituspuolueiden osalta. Kun meillä työministeri vasta vähän aikaa sitten sanoi tässä salissa, että hän on valmis tuomaan pakkolain, joka leikkaa pakolla lomarahoja, (Oi-kealta: Se oli bluffia!) niin nyt sitten hallituspuolueet täällä pesevät käsiään. Mutta päivän uutinen on se, että kokoomus ei tiedä, mitä mieltä se on tästä työmarkkinasopimuksesta. Emme edelleenkään saaneet vastausta siihen, tukeeko kokoomuksen ryhmä yksimielisesti tätä vai ei. Kovimmat äänenpainot tätä sopimusta vastaan on kuultu nimenomaan hallitus-puolue kokoomuksen kansanedustajien riveistä.

Mutta nyt se olennainen kysymys tässä on: mitkä ovat hallituksen omat toimet? Olem-me nyt monta kuukautta saaneet kuulla, että kun hallitus sitten tuo nämä veronkevennyk-set, joilla muun muassa nyt näitä maksuja täällä kompensoidaan, niin ne kohdistetaan pie-ni- ja keskituloisille — mutta nythän näin ei käy. Kaikkein suurimman hyödyn tästä halli-tuksen verolinjasta korjaavat kaikkein suurituloisimmat, kuten olemme kuulleet. (Puhe-mies koputtaa) Edustaja Zyskowicz, miten tässä nyt näin kävi?

14.58 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mitä tulee kokoomuksen suhtautumiseen kilpailukyky sopimukseen, niin kokoomus kannattaa tätä kilpailukyky sopimusta. Se on totta, että se sitoo hallituksen käsiä eräiltä osin, ja se on tot-ta, että paikallisessa sopimisessa ei päästy eteenpäin, ja sekin on totta, että kokoomuksen eduskuntaryhmässä on jäseniä, esimerkiksi mainittu edustaja Lepomäki, jotka suhtautuvat tähän sopimukseen kielteisesti.

Mitä sitten tulee edustaja Lindtmanin pohdiskeluun veronkevennyksistä, niin nyt itse asiassa kävi niin, kilpailukyky sopimuksessa tehty ratkaisu johtuen näiden maksujen vero-vähennyskelpoisuudesta kevensi hyvätuloisten verotusta, ja hallituksen oma ratkaisu paik-kaa tilannetta tasaiseksi niin, että hallituksen oma ratkaisu suuntautuu pieni- ja keskituloi-siin — tämä on ehkä vähän kikkailua, eli rehellistä on sanoa, että tasaisesti kaikkiin (Puhe-mies koputtaa) tuloluokkiin.

15.00 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Myllykoski peräänkuulutti täällä puolueiden moraalia ja sen tunnustamista, että tämä sopi-mus on erittäin raskas. Kilpailukyky sopimus on erittäin raskas monille aloille, kyllä se voi-daan ihan ääneen sanoa, ja se on sanottukin. Arvostamme suuresti sitä, että koko suoma-lainen työmarkkinakenttä on nyt yhdessä kantamassa taakkaa tässä vaikeassa taloudellises-sa tilanteessa. Tietenkin toivoisi, että myös edustaja Myllykosken puheenvuorossa olisi keskitytty siihen suureen ongelmaan, työttömyyteen. Ja kuten täällä on keskusteluissa tul-lut esille, niin ongelmamme on se, että meidän vientimme ei vedä. Valitettavasti meidän ventialamme ovat aika kapeita, jos me vertaamme vaikkapa länsinaapuriin. Nyt sitä osto-voimaa, jota tässä maassa kuitenkin jonkin verran vielä on, hallitus koettaa avittaa niin kauan, että me saamme sen viennin jälleen vetämään, ja siitähän tässä on kysymys. Työl-lisyydestä ja sen parantamisesta tässä on kysymys. Toivottavasti tekin olette kiinnostunei-ta siitä.

15.01 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toivottavas-ti tämä ei tule yllätyksenä, mutta olen enemmän kuin kiinnostunut ja olen valmis tekemään enemmän kuin uskottekaan sen hyväksi, että suomalainen pk-sektorin yrittäjä, joka on se potentiaalinen työllistäjä tässä maassa, voisi työllistää ensimmäisen vieraan työntekijän tai

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

työllistää 200 päivää työttömänä olleen tai alle 25-vuotiaan tai 30-vuotiaan juuri tutkinnon suorittaneen. Vasemmistoliitto on esittänyt ja jo omassa toimenpideohjelmissani vuosi sitten esitin, että ensimmäisenä vuonna yrittäjä, joka palkkaa tästä kohderyhmästä työntekijän, saisi vapautuksen 100-prosenttisesti sosiaalimaksuista — en halua käyttää sanaa "sivukulut", sosiaalimaksuillahan eläkkeet, tapaturmavakuutukset ja muut kustannetaan — seuraavana vuonna 70 prosenttia ja sitten 30 prosenttia. Tämä olisi kustannusneutraali valtiolle, täysin ilmainen keino. Toivon, että hallitus ottaa tästä kopin.

15.02 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän täytyy yksityiskohdista huolimatta kuitenkin hallitusta ehdottomasti kiittää tästä suuresta kuvasta ja olla tyytyväinen tästä toimintakykyisestä hallituksesta, joka myöskin sai koko maan työmarkkinajärjestöt mukaan näihin yhteisiin talkoisiin, joten kiitos kuuluu myös työmarkkinajärjestöpuolelle. Ja onhan nyt tilanne jo hieman parempi: vuoden takaiseen verrattuna nyt on 30 000 työllistä enemmän. Se täytyy ihan ilolla todeta myöskin. Ja täytyy muistaa se, että parasta työllisyyskehitystä on kuitenkin työpaikkojen säilyttäminen ja ennen kaikkea uusien synnyttäminen, ja sen takia meidän työllisyys- ja yrittäjyyspaketit ovat tätä varten aivan oiva keino.

Naisten asemaa nyt tässä surkutellaan. Täytyy kuitenkin muistaa se, että hallitus vihdoin ja viimein tämän 2 500 euron vanhemmuuden kustannusten kertakorvauksen antaa — ikuisuuskyseminen, joka on nyt aika pitkälle kuitenkin ratkaistu. Ja täytyy muistuttaa nyt työmarkkinajärjestöjen puoleen, että parasta tukea naisille on palkkatasa-arvo. (Jari Myllykoski: No nyt en väitä vastaan!)

15.03 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pakkolait, yhteiskuntasopimus, kilpailukyky sopimus — mielestäni siinä on sellaisia termejä, joita työtön ei tarvitse. Nimittäin työtön tarvitsee työtä, ja jokainen meistä tässä salissa ymmärtää, että työ on työttömälle paljon muutakin kuin se työ.

Mutta miten päädyttiin siihen, että julkisen puolen lomarahosta lähtee se 30 prosenttia, koeaika pitenee 4 kuukaudesta 6:een, takaisinottovelvoitteen aika lyhenee 9 kuukaudesta 4:ään ja jo työssä olevat tekevät 24 tuntia lisää työaikaa samalla palkalla? Näihin toimenpiteisiin, hyvä hallitus, päädyttiin vain ja ainoastaan teidän pakkolakiesityksien kautta.

Sitten itse ihmettelen, miten nuo kaikki mainitsemani parantavat todellisuudessa työllisyyttä. Edustaja Kulmunin mielestä ne kaiketi parantavat, niin kuin hallituksen mielestä kyseiset toimet edistävät pitkäaikaistyöttömien työllistymistä ja madaltavat työllistymisen kynnystä. Mutta minä uskallan olla monen työttömän kanssa eri mieltä, että ne eivät sitä tee.

15.04 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se, että julkisen alan lomarahoja leikattiin, ei johdu pienimmästäkään määrin niin sanotuista pakkolakisuunnitelmista. (Naurua) Ei siinä ole mitään kytkeä. Työmarkkinajärjestöillä oli täysi vapaus sopia, minkälaisen sopimuksen ne tekivät, ja ne tekivät näin. Minusta siinä tehtiin huono päätös, koska se koskee vain julkista sektoria ja on aika raju silläkin puolella.

Arvoisa puhemies! Viime vaalikaudella sosialidemokraattisen valtiovarainministerin ja työministerin johdolla Suomi velkaantui, julkinen sektori velkaantui, noin 9 miljardia euroa joka ainut vuosi. Työttömyys nousi 100 000:lla. Bruttokansantuote aleni kolmena vuonna peräkkäin ja kilpailukyky oli erittäin huono. Näinkö olisi voitu jatkaa? Se olisi ol-

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

lut täysin edesvastuutonta. Siksi tarvittiin hallitusohjelmaan säästöt, työelämän uudistukset ja suuret rakenneuudistukset, ja niitä viedään eteenpäin, ja niillä Suomi pelastuu.

15.05 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän alkuun suosittelin edustaja Kankaanniemelle, että faktat tarkistetaan. Tämä hallitus molemmissa budjet-tiriihissään ottaa enemmän velkaa kuin edellisellä hallituskaudella otettiin. (Toimi Kankaanniemi: Ei pidä paikkaansa!) — Se pitää paikkansa, ja voimme tilastot katsoa.

Mutta, puhemies, siitä halusin kyllä sanoa, että näissä pakkolaeissa oli mukana muun muassa sunnuntai- ja ylityökorvausten leikkaus, siellä oli sairausloman sairaussakko esillä. Voisin kyllä hieman sanoa, että ehkä nämäkin asiat olisivat toteutuessaan aika pahasti lyöneet sinne julkiselle sektorille, naisvaltaisille aloille, (Ben Zyskowicz: Vainko sinne?) ja siksi puhun tästä, että tosiasia on tämä, että käsiä tässä nyt pestään hurjaa vauhtia hallituspuolueiden joukossa.

Ja kuten sanottu, puhemies, hallituksen omista ratkaisuksista, omista verolinjoista, riippuu, mitä kellekin kukkaroon jää. Kyllä minä olin aika järkyttynyt, kun luin sen uutisen, että lähihoitajalta saattaa mennä noin 600 euroa vuodessa (Puhemies koputtaa) kiky-veronkevennyksistä huolimatta. Hallitus olisi voinut tehdä toisenlaisen veroprofiilin, ja arvostan sitä, että Zyskowicz täällä rehellisesti myönsi, että nyt tämä menee suurituloisia suosien.

15.06 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu on osoittanut konkreettisesti sen, että me etäännyimme itse aiheesta kovin kauas mutta kuitenkin pysyen itse isossa asiassa. Elikkä kun haluamme tämän Suomen talouden panna kuntoon, sehän tarkoittaa tietysti aika kovia toimenpiteitä, koska olemme syvällä velan suossa. Se on kiistämätön tosiasia. Meillä on yli 300 000 työtöntä, ja on valtava määrä ongelmia eri puolilla Suomea.

Tästä taudista ei selvitä ihan pienillä lääkkeillä. Elikkä hieman ihmettelen sitä, että aina, kun jotain tehdään, aina sitten kaikki on mennyt kuitenkin väärin päin opposition mielestä. Opposition tehtävänähän tietenkin on kaikki kyseenalaistaa, mutta tässä on kuitenkin monta, monta hyvää asiaa, ja toivoisin, että esittäisitte edes muutaman järkevän vaihtoehdon, koska meidän pitää työtä saada tähän maahan lisää, palkanmaksua lisää ihmisille ja ennen kaikkea sitä, että pystymme pikkuhiljaa niitä velkoja maksamaan. Sen velan varassa elämiseen älkää, hyvät ihmiset, enää laskeko yhtään. Ei mene monta vuotta siihen, kun korko lähtee nousemaan, ja sinä päivänä olemme pulassa.

15.08 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Taimela puhui työntekijöiden tietyistä heikennyksistä työelämässä. Meidän täytyy muistaa myös se, että nämä ovat yrittäjille ja yrityksille työllistämisen esteitä. Tuolla tuuruilla ja toreilla kun pyörii, niin siellä tulee oikeastaan kolme asiaa ylitse muiden. Ensimmäinen on byrokratian purku, jota me tässä kiiwaasti yritämme tehdä. Toki kunnianhimoa siinä pitäisi nostaa. Toisena tulee tämä irtisanomissuoja ja takaisinottovelvollisuus, joita nytten maltillisesti mielestäni laitetaan siihen suuntaan, että työllistäminen olisi jatkossa mahdollista. Ja kolmantena ovat sitten nämä sivukulut, jotka kuuluvat nyt tähän kiky-pakettiin. Nämä kaikki toimet ovat oikeansuuntaisia. Se, ovatko nämäkään sitten loppujen lopuksi riittäviä, jää nähtäväksi.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

15.09 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Taimela kyseli täällä sen perään, mitenkä tämä kilpailukyky sopimus nyt sitten parantaa sitä työllisyyttä ja viennin mahdollisuuksia. Kyllä se parantaa sillä tavalla, että nyt me tulemme kerta kaikkiaan Saksan ja Ruotsin perässä sen suhteen, kuinka paljon meillä tuote maksaa täällä tehdä ja minkälaisia asioita me saamme kaupattua maailmalle. Toki tämä on iso kokonaisuus. Ei tämä kilpailukyky sopimus yksistään ratkaise tätä koko tilannetta, ja sen sosialidemokraatitkin varmasti tietävät, kun edellisellä kaudella esimerkiksi tehtiin aika merkittävä yhteisöverokevennys, jolla samalla lailla oli tarkoitus tavoitella Suomeen työllisyyttä. On kuitenkin hienoa huomata, että ilmeisesti myös sosialidemokraatit kannattavat sitä, että nyt syyskuussa kolmikantaisesti jälleen neuvotellaan ja koetetaan saada vaikkapa ansiosidonnaista paremmin käyttöön starttirahana yritykseen tai palkkatukena. Että kyllähän tässä tällaisia yhteisiäkin intressejä toivon mukaan on.

15.10 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä vastauksena: SDP:hän tunnetusti omassa vaihtoehdossaan ottaa vähemmän velkaa kuin hallitus ottaa, ja SDP:llä tunnetusti otetaan vähemmän velkaa, koska me esitämme työllisyystoimia tässä ja nyt. Meidän vaihtoehtomme olisi ollut TEL-maksujen väliaikainen alentaminen — auttaa sekä palkansaajia että työnantajia — eli Emu-puskurit käyttöön, Rinteen malli. Meillä on konkreettiset esitykset yrittäjien tukemiseksi, vientipaketti, investointien tukeminen, muun muassa homekoulut ja homepäiväkodit kuntoon. Ja toden totta, hallituksen vastaus on: veronkevennyksiä hyväosaisille.

Minä nyt, puhemies, toistan: minä arvostan sitä, että edustaja Zyskowitz täällä äsken rehellisesti myönsi, että tosiasia on se, että nämä veronkevennykset, mitä hallitus itse tekee, käytännössä suosivat suurituloisia.

15.10 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä puhutaan velanotosta, ja totta, työttömyyskorvauksia maksetaan Suomessa lähes yhtä paljon kuin vuosittain otetaan valtionvelkaa.

Edustaja Hoskonen peräänkuulutti lisää työpaikkoja, mutta tosiasiaa työajan pidentäminen johtaa työttömyyden kasvuun valtiolla ja kunnilla. Ja nyt jo yliopistoilla on irtisanottu paljon ihmisiä, seuraavaksi ovat vuorossa ammatilliset oppilaitokset.

Mutta tässä on nyt moneen kertaan sanottu, edustaja Kulmunikin siellä julisti, että uusia työpaikkoja syntyy, ja minä edelleen haluan kysyä, vaikka täällähän ei ole ministeriä paikalla: nyt kun tämä kilpailukyky sopimus etenee ja todella julkisen sektorin pienipalkkaisilta, naisvaltaisilta aloilta leikataan lomarahoja, lisätään työaika, niin mitä työpaikkoja näillä toimenpiteillä saadaan, kuinka paljon uusia työpaikkoja, ja minne ne syntyvät?

15.12 **Ben Zyskowitz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei kukaan ole kieltänyt sitä, että hallitus asetti paineita työmarkkinoille, jotta saadaan aikaan sellainen yhteiskuntasopimus, joksi sitä siihen aikaan kutsuttiin, joka parantaa meidän kustannuskilpailukykyä. Mutta vielä kerran joudun oikomaan: Hallitus ei missään vaiheessa lähtenyt esimerkiksi siitä, että vain julkisen sektorin työntekijöiden lomarahoja leikataan, julkisen sektorin, jossa tunnetusti on matalammat palkat kuin yksityisellä sektorilla ja jossa tunnetusti on enemmän naisia töissä kuin yksityisellä sektorilla. Ei hallitus tällaista vaatinut. Täällä kerrottiin oikein, mitä hallituksella oli koskien sairauspäiviä ja koskien muuta, ja hallitus jopa väläytti julkisen sektorin pisimpien lomien lyhentämistä, mutta kyllä se rat-

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

kaisu, että vain julkisen sektorin lomarahoja leikataan, oli työmarkkinajärjestöjen, uskoa jo.

15.13 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En nyt halua uskontunnustusta tässä siteerata, mutta kyllä minä sen uskon ja olen sen myöntänyt, että näin juuri on tapahtunut. Mutta tässä näkee tämän kokoomuslaisen retoriikan siitä, että kun halutaan omistajille ja omistavalle luokalle vielä enemmän, niin olisi nämä leikkaukset pitänyt suunnata ehdottomasti myös yksityiselle sektorille, jotta yrittäjille ja jotta niille vientiyrityksille, osakkeenomistajille olisi pystytty vielä enemmän antamaan. Nyt on kysymys arvovalinnasta, mitä kamppailua täälläkin käydään. Nyt on kysymys siitä, että palkansaajajärjestöt eivät suostuneet siihen ratkaisuun, että tehdään suoraan työnantajille vielä niin merkittävä tulonsiirto, mitä hallitus on jo omilla voimillaan tehnyt. Sitä pakkoa eivät palkansaajajärjestöt eivätkä myöskään työnantajapuolen työmarkkinajärjestöt enää sulattaneet, että niin oltaisiin vääristetty tätä tilannetta ja maailmankuvaa tässä yhteiskunnassa.

Puhemies Maria Lohela: Sitten takaisin tuon listan pariin.

15.14 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva eläkelakien muuttaminen on osa hallituksen politiikkaa, jolla kilpailukykyä parannetaan. Kysymys ei ole siis mistään pakottamisesta vaan työmarkkinajärjestöjen keskinäisestä sopimuksesta, joka hyvin vastaa siihen, mitä hallitus haluaa, että mihin tätä maata kehitetään ja luodaan tähän maahan uusia työpaikkoja ja päästään pikkuhiljaa lamasta ulos.

Meillä on karkea tosiasia edessämme ollut jo vuosia ja vuosia: vientiteollisuutemme ei vedä. Vientitilastot vuosi vuodelta, kuukausi kuukaudelta ovat yhä huonompia. Ja tämä tietää sitä, että yhä useampi ihminen joutuu työttömäksi, koska tämä maa elää sillä ulkomaankaupalla, mitä Suomi käy parhaillaankin kauppakumppaneittemme kanssa. Sinänsä on onnetonta, että Euroopan unionin jäsenmaissa, jotka ovat meidän pääasiallisia markkina-alueita — Saksa, Ranska, Britit ja sitten tietenkin läntinen naapurimme Ruotsi — on myös jonkinasteinen lama menossa, että me emme omia tuotteitamme sinne niin paljon saa myytyä, mutta kuitenkin olemme jotenkuten pärjänneet, ja pikkuisen on parannustakin näkyvissä.

Pääministeri Sipilän hallitus tähtää siihen, että velkaantumisen tässä maassa saadaan kuriin viimeistään vuonna 2022. On syytä jokaisen kansanedustajan muistaa tänä päivänä ja vielä huomisaamunakin, että korko ei markkinoilla aina ole pieni. Tällä hetkellä korkeat markkinat Euroopassa ovat suorastaan, voisi sanoa, sairaat, eletään nollakoron aikaa, vaikka Euroopan keskuspankki dumpkaa markkinoille joka kuukausi 80 miljardia euroa rahaa valtioiden joukkovelkakirjalainoihin ja käyttää näitä dumppaamia rahoja myös yritysten velkakirjojen ostoon. Elikä tilanne on selkeästi sairas, ja toivoisin, että tämän eduskunta huomioi. Matalan koron aika loppuu jonain päivänä, ja näin velkainen valtio kun Suomi on, niin olemme hyvin äkkiä hyvin hyvin vaikeassa tilanteessa, paljon vaikeammassa kuin tällä hetkellä Suomi on.

Työpaikka on elintärkeä jokaiselle ihmiselle, se on selvä asia. Työpaikan kautta tulee se sosiaalinen ympäristö, jossa ihminen elää, hankkii elantonsa ja voi hyvin. Se on myös hänen eläketurvansa kannalta aivan välttämätön. Julkisen talouden kannalta verokertymä riippuu nimenomaan työpaikoista, ja pystymmekö näillä verokertymillä sitten tuottamaan ihmisille ne palvelut, joita me välttämättä arkipäivisin tarvitsemme? Jokaiselle ihmiselle,

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

joka joutuu työttömäksi, se on oman lajin murhenäytelmä ja erittäin vakava sellainen. Suomen eduskunnan on pidettävä huoli siitä, että aidosti niitä työpaikkoja tähän maahan rupeaa syntymään eikä vain tänne suuriin kaupunkeihin, mikä valitettavasti tuntuu tällä hetkellä olevan se ajan trendi, vaan myös maaseudulle, jossa biotalouden mahdollisuudet ovat olemassa ja monet, monet muut asiat. Suomeen olemme tällä hetkellä muuten luomassa sellaista järjestelmää — keskittämällä kaikki tänne kaupunkeihin — jossa muun muassa asumistukien kautta maksamme valtavia summia, jotka menevät aivan väärin tarkoitukseen. Kun maa on kuitenkin Euroopan unionin harvimmin asuttu maa, voisihan sitä kehittää muutakin Suomea kuin suuria kaupunkeja.

Arvoisa rouva puhemies! Yksi vilkaisu vielä siihen, mitä nyt tämän kilpailukykykysömuksen toteuttaminen tässä maassa on. Onko tämä sitten katastrofi vai ei? Kun aikanaan Suomi 1990-luvun alussa oli suuren laman kourissa, niin silloin tehtiin todella rajuja ratkaisuja. Vuonna 91, silloin Ahon hallituksen aikaan, tehtiin ensin marraskuussa 12,3 prosentin devalvaatio ja sitten markka päästettiin kellumaan syyskuun 8. päivänä 1992. Näiden yhteisvaikutus valuuttaan oli noin 40 prosenttia, eli Suomen markan arvo putosi noin 40 prosenttia, mikä tähän meidän kilpailukykykysömukseseen verrattuna oli aivan valtavan, valtavan suuri asia. Me täällä riitelemme muutamasta prosentista näkemättä sitä, millä aikanaan 90-luvun alussa tämän maan talous pantiin kuntoon. Se oli todellinen matokuuri. Nyt on kysymys pelkistä perunan hitusista, mitä nyt käsitellään. Nämä luvut, mitä nyt tässä esityksessä, kilpailukykykysömuksessa on, ovat pientä lastenleikkiä verrattuna siihen 90-luvun alun menoon. Se oli todella rajua.

Ja sitten: Toimivatko tällaiset matokuurit? No, Suomi on sen kerran kokenut ja tietää, että se toimii. Ikävä kyllä siinä syntyy myös hyvin ikäviä tarinoita, mutta se oli ainoa vaihtoehto sillä hetkellä Suomessa. Saksan mallin mukaisesti: Saksahan on tehnyt Hartz-uudistuksen 2000-luvun alussa, vuosina 2003 ja 2005. Peter Hartzin johdolla suunniteltiin tämä uudistus, ja Saksan silloinen liittokansleri Gerhard Schröder vei asian läpi ja laittoi Saksan talouden kuntoon. Silloinhan puhuttiin, että Saksa on Euroopan sairas mies. Miten on tänä päivänä? Nämä tehdyt toimenpiteet joustavoittivat Saksan työmarkkinoita. Saksa on tällä hetkellä Euroopan johtava talousmaa kaikin puolin ja erittäin vahva taloudeltaan.

Meidän kansanedustajien olisi hyvä muistaa se, että mikään ei tässä maassa synny eikä missään maassa synny, ellei tehdä oikeita päätöksiä. Ja kun ollaan vaikeassa tilanteessa, niin silloin pitää niitä päätöksiä tehdä, koska se päättämättömyys on kaikkien kannalta se heikoin vaihtoehto — aina. Joten toivoisin, että Suomen eduskunnassa tälle asialle löytyisi ymmärrystä hieman enemmän ja ennen kaikkea analyyttistä keskustelua siitä. Jos otamme pienen yksityiskohdan, niin jokainen voi varmaan väitellä seuraavaan maailmantappiin asti, oliko se yksittäinen asia oikein vai väärin. Mutta jos tämä iso linja unohtuu, niin sen tien päässä on sitten se suomalaisen kansantalouden alasajo, ja minä olen ihan varma siitä, että Suomen eduskunnassakaan sitä kukaan ei halua.

15.20 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Olen ehdottomasti sen kannalla, että yrittäjän maksuvelvoitteita kevennetään ja sääntelyä, joka estää työllistämistä, puretaan. Nyt kun taloudessa on vihdoinkin tapahtunut käänne ylöspäin, niin sitä vasten tämä käsillä oleva esitys ei ihan avaudu. Kilpailukykyä parannetaan, mutta ostovoimaa leikataan. Tuotteista tehdään kilpailukykyisiä, mutta ostajaa kuristetaan. Pidän huonona sitä, että tässä esityksessä nämä yrittäjille suunnatut kevennykset peritään palkansaajalta. Tämä

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

leikkaa kansalaisten ostovoimaa, sitä tällä hetkellä lähes ainoaa voimavaraa, joka kannattelee henkitoroissaan olevaa suomineitoa. Tätä ei voi pitää järkevänä.

Eikö hallitus tosiaan löydä mitään muuta keinoa näille säästöille kuin työntekijän ostokassin? Hyvä hallitus, ihan avoin, vipitön kysymys teille: olisiko tämä TEL-maksujen väliaikainen keventäminen niin huono vaihtoehto ollut? Ei todellakaan. Eikö sitä voisi nostaa keskusteluun ennemmin kuin viedä tämän viimeisenkin ostoeuron pois?

15.21 Timo Harakka sd: Arvoisa rouva puhemies! Tätä on nyt kokeiltu monta vuotta, tuovatko yrityksille annetut miljardituet työpaikkoja. Muistamme miljardin euron Kela-vähennyksen, reippaan yhteisöveron laskun, monet muut edut jo ennen nykyisen hallituksen kaverikapitalismia, ja ne on toteutettu hyvässä uskossa. Ja kyllä, myös sosialidemokraatit ovat halunneet uskoa, että yritysten kilpailukyvyyn parantaminen tuo hyvinvointia ja työpaikkoja. Tulokset eivät ikävä kyllä ole vakuuttavia. Suomen suurimmat yritykset ovat vähentäneet kymmeniätuhansia työpaikkoja ja aikovat jatkaa samalla tiellä. Samalla osinkoja jaetaan enemmän kuin koskaan. Siksi tulonsiirto palkansaajilta yhtiöiden kassaan ei ole oikeudenmukainen, ja sen kompensoiminen veronalennuksilla johtaa budjettitalouden vaikeuksiin, lisää julkisen talouden alijäämää ja lisää velkaantumistarvetta.

Sosialidemokraatit ehdottivat vaihtoehtobudjetissa reilumpaa vaihtoehtoa: väliaikaista työeläkemaksujen laskua sekä työntekijöiltä että työnantajilta. Silloin palkansaajien nettotulot ja ostovoima olisivat kasvaneet samalla, kun työnantajien kustannukset olisivat supistuneet. Tarkoitus olisi palata normaaliin tilanteeseen heti, kun kasvu on liikkeellä, viimeistään kolmen vuoden kuluessa. Tätä ehdotustamme hallitus ei ikävä kyllä ottanut ajaakseen. Nyt siirretään rahaa veronmaksajien taskuista yrityksille. Toivotaan, että aikaisemmat ikävät kokemukset osoittautuvat nyt vääriksi.

Kilpailukyky sopimus lisää pienituloisten maksutaakkaa ja helpottaa suurituloisten verotusta. On aivan välttämätöntä, että hallituksen verolinja kääntää tämän epäoikeudenmukaisen tilanteen päinvastaiseksi. Pieni- ja keskituloisten on saatava suurempi hyöty varsinkin lomarahojen menettämisen kompensoimiseksi, ja suurituloiset, jotka eivät ole muutenkaan osallistuneet kiky-talkoisiin tai mihinkään talkoisiin, eivät tarvitse euroakaan lisää. Siis verolinjaksi ei riitä se, että kaikki tuloluokat saavat samoja veronalennuksia kiky-sopimuksen yhteistuloksena, vaan on lisättävä pieni- ja keskituloisten ostovoimaa enemmän kuin suurituloisten. Eläkeläiset maksavat korkeampaa veroa kuin palkansaajat, toisin kuin kokoomus ennen vaaleja lupasi. Nyt hallitus lupasi eläkeläisille saman verohuojennuksen kuin palkansaajille. Seuraamme silmä kovana, toteutuuko lupaus vai kasvaako veroero entisestään. Nykyisillä hallituksen toimilla ei korjata kuitenkaan sitä aikaisempaa virhettä, vaan keskituloinen eläkeläinen maksaa tällä hetkellä yhä 250 euroa enemmän veroa vuodessa kuin samoilla palkkatuloilla oleva. Tämän epäoikeudenmukaisuuden SDP korjasi vaihtoehtobudjetissaan ja korjaa tänäkin vuonna. Lupaatteko, että pieni- ja keskituloisen eläkeläisen ja palkansaajan veroero ei kasva? Voidaanko se luvata?

Ja sitten vielä tähän niin sanottuun yrittäjävähennykseen. Yritin tuossa äsken todistaa ja taisinkin onnistua todistamaan, että se on epäonnistunut ja epäoikeudenmukainen. Kukaan ei edes vastauspuheenvuoroissaan yrittänyt puolustaa sitä. Kuulostaa aika häpeämättömältä. Toistan sen, että määrällisesti yrittäjävähennyksen saajista useimmat ovat pieniä yrittäjiä, kuten 10 000 parturikampaajaa ja iso määrä maatalousyrittäjiä, joille satasten, kahden hyöty on suuri ja merkittävä. Mutta 130 miljoonan tukipotista kuitenkin suurin osa, valtaosa, monta kymmentä miljoonaa päätyy aivan muualle, ylimpiin tuloluokkiin, siis apteek-

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

kareille, asianajajille ja lääkäreille, jotka käärivät isojen tulojensa päälle nyt useiden tuhansien eurojen lisärahat. Hekö ovat nyt yhteiskunnan hädänalaisimpia? Näinkö työllisyyttä lisätään? Älkää viitsikö. Tämä on keskustan ja kokoomuksen lahja omille eturyhmille, kaverikapitalismia. Mutta jos halutaan kohdistaa tukea nimenomaan pieniin yrityksiin, niin nuo rahat pitäisi sijoittaa arvonlisäverovelvollisuuden alarajan nostoon, kuten SDP on omana vaihtoehtonaan esittänyt. Aina on vaihtoehto, ja sen esitämme. 10 000 euron raja nostettaisiin 30 000 euroon, mikä auttaisi oikeasti niitä pieniä yrityksiä, parturikampaajia, eikä tehtäisi tätä kallista apteekkarivähennystä.

Muistettakoon, että valtiovarainministeri Rinne korotti tämän alvirajan tähän nykytasoon, jota edustaja Heinonenkin kovasti kauniisti kiitti. Nyt on aika astua askel eteenpäin. No, tätä alvialarajan nostoa edustaja Heinonenkin nyt väläytti, mutta kyllä senkin kustannus liikkuu sadoissa miljoonissa. Ihmettelen siis, kuinka paljon veronmaksajien rahaa kokoomuksella on oikeasti käytössä. Me SDP:ssä koemme vastuuta valtiontaloudesta ja esitämme tätä siis vaihtoehtona tälle loputtomalle tuhlaamiselle, jonka ansiosta valtion velkaantuminen vain pahenee, vaikka ihmiset pienentävät palkkojaan.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Ihmiset ovat valmiita tinkimään, jos julkiset palvelut turvataan, mutta tätä ei ymmärrä kukaan, että köyhiltä leikataan ja sitten se raha siirretään rikkaille kavereille ja alijäämä ja velkaantuminen pahenevat. Selittäkää tämä kansalaisille, jos osaatte.

15.27 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Hienoa kuulla kaksi väkevää puheenvuoroa, edustaja Harakan ja ehkä sitten sieltä toiselta suunnalta edustaja Hoskosen. Hyviä ja virkistäviä näkemyksellisiä puheenvuoroja, joissa on omat argumentaationsa. Mutta tässä kohtaa, jos pisteitä annettaisiin, niin ten points Harakka ja sitten ehkä vähän vähemmän Hoskonen, noin niin kuin ideologiselta näkemykseltään ja sen osalta, mikä on yhteiskunnallisesti tasapainoista ja tasa-arvoa lisäävää ja estämässä eriarvoisuutta. Erinomaisena esimerkkinä tästä valitettavasta suunnanmuutoksesta tämän hallituksen osalta on veroero. Se on yhtä kuin tuloeron kasvattaminen, ja se näissä puheenvuoroissa, joita tuolta oikeiston suunnalta esitetään, jää valitettavasti huomioimatta.

On erittäin tärkeää, kun yritysverotuksessa tehdään uudistuksia, että ne uudistukset olisivat suuntautuneet niille pk-sektorin yrittäjille, jotka työllistävät työntekijöitä. En väitä, etteivätkö juristit ja apteekkaritkin työllistä työntekijöitä, mutta se potentiaali niissä miljoonissa euroissa olisi vain ollut niin paljon suotuisampaa tuoda juuri niiden alvin etujen kautta, mitä myös vasemmistoliitto on ponnekkaasti ajanut jo muutaman vuoden ajan. Eli sinne, missä sitä työtä syntyy — on yksintyöllistäjiä, itsensä työllistäjiä ja yksinyrittäjiä — olisi pitänyt antaa mahdollisuuksia palkata ensimmäinen vieras työntekijä ja mahdollistaa sitä kautta sen talouskasvun parempaa syntymistä. Nämä hallituksen toimet tällä hetkellä valitettavasti ovat hydyttämässä kotimarkkinoiden kysyntää ja sitä kautta entisestään ovat tuomassa julkiseen talouteen epätasapainoa sillä tavoin, että sieltä joudutaan leikkaamaan jatkossa vielä enemmän.

15.29 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajat! Edellisessä, pidemmässä puheenvuorossa kuin tässä, kysyin, tietääkö kukaan ketään sellaista ekonomistia tai muuten talouden asiantuntijaa, joka olisi eri mieltä siitä näkemyksestä, että kun yritysten kustannuskilpailukyky kohenee, se vaikuttaa myönteisesti työllisyyden kehitykseen. Sellaisia ei löytynyt, kunnes nyt ilmeisesti edustaja Harakka ilmoittautui, ja kun tie-

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

dän, että edustaja Harakka on talouden asiantuntija, niin on hyvä, että yksi tällainen on löytynyt. Voin kertoa, edustaja Harakka, että kaikki muut asiantuntijat ovat vakuuttuneita siitä, että kun yritysten kustannuskilpailukyky vahvistuu, se lisää työllisyyttä. Missä määrin ja millä aikavälillä ja mitkä muut seikat siihen vaikuttavat, on sitten kiistanalaisempaa.

Rouva puhemies! Edustaja Viitanen osoitti minulle kiitoksia, oliko se nyt rehellisyydestä vai suoraselkäisyydestä. Oli kummasta tahansa, niin kiitokset on aina otettava nöyrästi vastaan. (Toimi Kankaanniemi: Molemmista varmaan!) Haluan selventää, että kilpailukykykysopimus ja hallituksen veroratkaisu yhdessä, aivan kuten edustaja Harakka totesi, merkitsevät sitä, että veronkevennys toteutuu tasaisesti kaikilla eri tulotasoilla. Sen lisäksi valtiovarainministeri Orpon budjettipohjassa oli tällä kertaa se seikka, jonka hallitus vielä budjettiriihessään vahvisti, että vastaava veronkevennys kuin palkansaajille tulee myös eläkkeensaajille.

No, onko se sitten oikein vai väärin, että veronkevennykset kohdistetaan tasaisesti kautta linjan, jolloin euromääräisesti eniten hyötyvät ne, joilla on suurimmat tulot, siitä voidaan tietysti keskustella, mutta huomauttaisin siitä, että kun viime vuosina on verotusta kiristetty, niin aina kun verotusta on kiristetty — jos se on tehty tasaisesti kautta linjan — niin vastaavasti suurimmat euromääräiset kiristykset ovat tulleet sinne, missä on suurimmat tulot. Sen lisäksi, sivumennen sanoen, erilaisten solidaarisuus- ja niin sanottujen raippaveroratkaisujen kautta on tietoisesti ja varmasti monelta osin perustellusti haluttu nimenomaan suurituloisimpien palkansaajien verotusta kiristää enemmän.

Edustaja Pekonen ja eräät muut nostivat täällä esiin sen ehkä kaikkein tärkeimmän kysymyksen, että miten tämä kilpailukykykysopimus lisää työpaikkoja. Monta kertaa tuolla tuuruilla ja toreilla tämä kysymys tulee aivan ymmärrettävästi vastaan. Viimeksi sunnuntaina olin edustaja Heinosen kanssa edustaja Pekosen kotipaikkakunnalla Riihimäellä Asematapahtumassa, jossa kauniissa säässä oli valtavasti ihmisiä, ja usein tällaisissa tapahtumissa sairaanhoitajat tai muut julkisen sektorin työntekijät aivan ymmärrettävästi kysyvät, miten se, että heidän työaikaansa pidennetään kuudella minuutilla päivässä tai heidän lomarahansa leikataan, sitten muka lisää työllisyyttä Suomessa. No, palautan tässäkin yhteydessä mieliin, että nämä yksittäiset ratkaisut, esimerkiksi se, että lomarahaa leikataan vain julkiselta sektorilta, ovat työmarkkinajärjestöjen päättämiä. Samoin nämä työajan pidennykset, esimerkiksi se, että työaika pidennetään julkisella sektorilla kuusi minuuttia päivässä eikä esimerkiksi kolmella kokonaisella päivällä vuodessa, ovat työmarkkinajärjestöjen sopimia.

Mutta, edustaja Pekonen ja muut, koko ajatus tässä kilpailukykykysopimuksessa on se, että kun yritysten kustannuskilpailukykyä, siis yritysten kustannuskilpailukykyä ja varsinkin vientiyrietysten kustannuskilpailukykyä, lisätään, niin se tuo Suomeen enemmän voittoja kansainvälisissä tarjouskilpailuissa, se tuo Suomeen enemmän tilauksia ja se tuo Suomeen enemmän työtä.

Kun puhutaan julkisesta sektorista, niin on ihan selvää, että sen enempää lomarahojen leikkaaminen kuin työajan pidentäminen ei tuo julkiselle sektorille lisää työpaikkoja. Päinvastoin, kun työaika pidennetään, se tarkoittaa julkisella sektorilla sitä, ainakin laskennallisesti, että työpaikkoja tarvitaan vähemmän saman suoritteen tekemiseen kuin aikaisemmin lyhyemmällä työajalla. Koko asian clou tai asian selitys onkin siinä, että tässä kilpailukykykysopimuksessa näillä ratkaisuilla, jotka koskevat julkista sektoria — kuten sielläkin työajan pidentäminen, kuten juuri siellä lomarahojen leikkaaminen — osin rahoitetaan valtion ja julkisen talouden kannalta niitä ratkaisuja, jotka kilpailukykykysopimuksessa muualla

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

tehdään, kuten näiden työnantajamaksujen alentamista. Eli vaikka tämä yhtälö on vaikea, ja minunkin on se vaikea jossain Riihimäen Asematapahtumassa edustaja Pekosen kollegalle, siis ei kansanedustajakollegalle vaan perushoitaja- tai sairaanhoitajakollegalle, selittää, niin tätä kautta tämä asia kuitenkin on selitettävissä ja tätä kautta se myös selittyy.

15.36 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokenut edustaja Zyskowiec on taitava retorikko, joka kääntää sanomani juuri sellaiseksi, johon hän mieluummin vastaa, siitä mitä tarkoitin ja sanoin.

Minä haluan, että pieniä yrityksiä autetaan. Sosialidemokraatit haluavat sitä. Juuri siksi olen epätoivoissani siitä, että käytätte tämän avustuksen, niin sanotun yrittäjävähennyksen, suurimpien, rikkaimpien auttamiseksi, niin että se valuu kymmenin miljoonin ylimpiin tuloluokkiin. (Timo Heinonen: Eihän hän puhunut siitä!) Esimerkiksi sitä, että lääkärit muuntavat työtuloja elinkeinotuloiksi, on pidetty haitallisena asiana, mutta nyt hallitus suorastaan kannustaa siihen. Miksi tässä ei ole kattoa? Miksi ei mieluummin keskitetä näitä toimia nimenomaan pienten yritysten auttamiseen ja koroteta alv-velvollisuuden alarajaa 10 000:sta 30 000:een?

Ja vielä toinen asia: Emme kannata sitä, että tasaisesti jaetaan verohyötyä, vaan se on tehtävä pieni- ja keskituloisia suosien. Meidän kansanedustajien tulotasolla emme tarvitse (Puhemies koputtaa) veronkevennyksiä enää euroakaan.

15.38 Lauri Ihalainen sd: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty aika kirjava ja monipuolinen keskustelu talouden tilasta ja ennen kaikkea nyt kiky-sopimuksen vaikutuksista ja sisällöstä, ja hyvä näin. Haluaisin siihen jonkun sanan sanoa.

Ensinnäkin tämä kiky-sopimus on tämän hallituskauden tärkein talous- ja työllisyyspoliittinen toimi, jonka arvon ja merkityksen tekevät työmarkkinajärjestöt, vähempi kuitenkin ehkä hallitus. Tässä mielessä on nähtävä tämä ratkaisu kuitenkin niihin vaihtoehtoihin nähden, joita edessä on puolustettavissa — kipeitä ratkaisuja, mutta kuitenkin. Ajatelkaapa, että jos tänä syksynä tehtäisiin työmarkkinaratkaisuja hajautetusti tämän yleisen epävarmuuden keskellä, jota maailmassa ja meillä on, niin minkähänlaista sopimuspolitiikkaa täällä nyt tehtäisiin. Sitä paitsi ehkä vähemmälle huomiolle on jäänyt se, että tämä tehty ratkaisu johti eri vaiheitten jälkeen siihen, että pakkolakipaketti pantiin sivuun. Se johti siihen, että erillinen esitys pakkolaeista paikalliseen sopimiseen pantiin sivuun ja asioissa edettiin neuvotteluteitse ja saatiin ratkaisuja, eli siihen, että myöskin kolmikantayhteistyötä halutaan jatkaa tulevaisuudessa. Minusta ne ovat aika tärkeitä asioita.

Tässä mielessä on kuitenkin ehkä hyvä todeta, että kilpailukyky sopimus ei sellaisenaan ratkaise kaikkia meidän ongelmia. Ei hintakilpailukyky ole ainoa meidän talouden haaste. Siinä me otamme Saksaa ja Ruotsia kiinni, mutta meidän ongelmat ovat paljon syvemmällä, ja ne liittyvät meidän kasvuun, työllisyyteen.

Meillä on sylissä pitkäaikaistyöttömyyden suomenennätys parasta aikaa. Meidän kasvuluvut ovat erittäin heikkoja, ja näillä kasvuluvuilla, jos me emme saa sitten talouden dynamiikkaa liikkeelle, tämä tavoite aikaansaada 110 000 uutta työpaikkaa ja nostaa työllisyysaste 72 prosenttiin karkaa entuudestaan. Tämän vuoksi tämä katse pitäisi nyt nostaa — ei pelkästään puhua hintakilpailukyvästä vaan meidän todellisesta kilpailukyvästä. Meidän ongelma on viennin heikko veto ja ennen kaikkea se, että meillä on romahtanut korkean jalostusasteen vienti Suomesta. Tästähän tutkijat ovat ihmetelleet, että miksi me emme pysty

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

laajentamaan tätä viennin jalustaa ja saamaan uutta vientiä korkean jalostusasteen tuotteille. Jos me emme siinä onnistu, niin sitten meille käy vähän huonosti.

Toinen haaste tietysti liittyy tuottavuuteen. Siitäkin on täällä vähän puhuttu. Meillä on ollut monta vuotta aika huono tuottavuuden kehitys, ja tässä me tarvitsisimme tällaiset kansalliset talkoot, jotka ulottuvat aina yrityksiin saakka, nostaa myönteisellä tavalla tuottavuutta, joka tulee olemaan meidän talouskasvun keskeisin moottori tulevina vuosina: saada tuottavuus nousuun.

Kolmas haaste tietysti liittyy investointien verkkaisuuteen. Kaikki ne talouspoliittiset toimet, jotka tukevat sitä, että Suomeen investoidaan, olisivat erittäin tärkeitä, samoin kuin se, että meidän vientiteollisuudella ja palvelujen viennillä on hyvät toimintaedellytykset harjoittaa Suomessa vientiä. Tässä minä rohkenisin vähän ajatella eteenpäin, ja se ajatus olisi se, että kun hallituksen puoliväliarvio omasta työstään tulee keväällä, olisiko mahdollista, että nostettaisiin katse näistä varpaista vähän eteenpäin ja hallituskin miettisi vähän riskiäkin ottaen tällaisen investointiohjelman rakentamista Suomeen, ohjelman, joka liittyisi toisaalta investointien tukemiseen yksityiselle sektorille mutta johon liittyisi myös julkisia investointeja, joita tämmöisinä aikoina kannattaisi tehdä. Minä luulen, että tällaisella ajattelutavalla — toivoisin — saataisiin joku uusi vauhti tähän tämmöiseen negatiiviseen kierteeseen meidän talouden elvyttämiseksi ja sitä kautta myöskin vientimahdollisuuksien parantamiseksi. Näin ajattelen.

Sitten ehkä lopuksi: Näissä olosuhteissa ei pidä enää työttömiä kurmuuttaa. Työttömyysturvan lisäleikkaamiselle ei minusta ole enää perusteita. Jokainen meistä ymmärtää, että jos me lähemme työttömyysturvaa leikkaamaan näissä työllisyysolosuhteissa, se johtaa käytännössä siihen, että ihmiset tippuvat entistä enempi kunnallisen toimeentuloturvan varaan, asumistukimenot kasvavat eivätkä nämä ihmiset valitettavasti aina pääse töihin. Ja tästä kertovat myöskin ne karneat luvut, joita meillä on pitkäaikaistyöttömyydessä: ne kestot pitenevät. Ja ajatelkaa: Kolmen kuukauden sisällä 35 prosenttia työttömistä työllistyy. Jos pannaan sitten vuosi, niin alle 30 prosenttia, ja jos on ollut kaksi vuotta työttömänä, niin enää vain 9 prosenttia työllistyy. Meidän olisi tehtävä pikaisesti tämmöinen pitkäaikaistyöttömyyden taittamisohjelma, josta me olemme tehneet 15 kohdan esityksen, ja toivoisin, että siihen suhtauduttaisiin suopeasti, koska se on se meidän suurin ongelma, koska hoitamatta siitä seuraa suuri yhteiskunnallinen syrjäytyminen tässä maassa, ja siihen meillä ei ole varaa.

15.43 **Lea Mäkipää ps:** Arvoisa puhemies! Olen kuunnellut tätä keskustelua, joka on ollut todella hyvää, ja yhdyn kyllä edustaja Ihalaisen ajatuksiin siinä mielessä, että meidän ongelmamme on se, että meillä ei ole investointeja, meillä on huono jalostusarvo ja siten että tämä vienti ei vedä, ja se ei yksin koske vain suuria yrityksiä vaan pieniäkin.

Mutta täällä on käyty myös keskustelua tästä kilpailukyvystä. Se on tehty ja sovittu. Tietysti voidaan miettiä sitä, miksi tämä lomarahojen leikkaus koskee vain julkista puolta, mutta tähän on tultu. Mutta nyt hallitus on luvannut näitä veroaleja noin 500 miljoonaa euroa. Vaikka olenkin hallituspuolueen edustaja, minä kyllä ainakin toivon sitä, että jos me haluamme oikeudenmukaisuutta, niin meillä esimerkiksi, jotka saamme — mitä se nyt on tämä palkka — olisi kyllä sitten varaa leikata näitä rahoja. Niin kuin täällä opposition edustajat ovat sanoneet, pitäisi kyllä katsoa, että ne veronalennukset suunnattaisiin pienituloisille, että ei vain kaikille tasaisesti. Jos me haluamme, että pienituloisillakin on ostovoimaa, niin kyllä hallituksellakin olisi katsomisen paikka, että tehtäisiin tämmöisiä oikeu-

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

denmukaisia ratkaisuja juuri pienituloisten osaksi. Ainakin toivon tätä, että hallituksen piirissä käydään näitä keskusteluja.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

10. Rikokseen syyllistyneen ulkomaalaisen karkoittaminen

Kansalaisaloite KAA 4/2015 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 8/2016 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsitelyyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 8/2016 vp.

Keskustelussa ensimmäisenä hallintovaliokunnan puheenjohtaja edustaja Eerola.

Keskustelu

15.45 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan tähän alkuun haluan välittää osanottoni Kajaanissa viikonlopun aikana väkivallanteossa surmansa saaneen henkilön omaisille ja ystäville.

Käsiteltävänä on kesäkuussa hallintovaliokunnan yksimielisesti hyväksymä mietintö, joka koskee kansalaisaloitetta rikokseen syyllistyneen ulkomaalaisen karkottamiseksi. Aloite on luonteeltaan toimenpideoikeuslain valmisteluun ryhtymisestä. Tarkoituksena on, että valmistellaan uusi laki, jonka nojalla vakaviin rikoksiin syyllistyneet ulkomaalaiset karkotetaan, jos heidät on tuomittu vankeusrangaistukseen, rangaistuksen pituudesta riippumatta. Poikkeus tehtäisiin vain niissä tapauksissa, joissa karkotus varmuudella rikkoisi kansainvälisiä sopimuksia.

Arvoisa puhemies! Tämän kansalaisaloitteen heikkous on siinä, että meillä on jo voimassa lainsäädäntö, jonka nojalla ulkomaalainen voidaan karkottaa. Itse asiassa Suomen voimassa oleva lainsäädäntö on tiukempi kuin kansalaisaloitteen tavoite. Voimassa olevan lain nojalla ulkomaalaisen maahan pääsy voidaan estää ulkomaalaislain ja Schengenin rajäsäätöjen perusteella. Ulkomaalainen voidaan myös käännäyttää. Kysymys on silloin henkilöstä, jonka maassa olo edellyttää oleskelulupaa mutta jolle ei ole myönnetty oleskelulupaa. Tältä osin viittaan tarkemmin valiokunnan mietintöön.

Karkottaminen on puolestaan sellainen menettely, jolla määräaikaisella tai sitten pysyvällä oleskeluluvalla maassa oleva ulkomaalainen poistetaan maasta. Karkottamisesta on kysymys myös silloin, kun maasta poistaminen tapahtuu oleskeluajan voimassaolon tai rekisteröidyn oleskeluoikeuden jo päättyttyä eikä ulkomaalainen poistu vapaaehtoisesti.

Ulkomaalaislain 149 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan maasta voidaan karkottaa oleskeluluvalla oleskellut ulkomaalainen, jonka on todettu syyllistyneen rikokseen, josta säädetty rangaistus on vähintään yksi vuosi vankeutta. Karkottaminen ei näin ollen edes edellytä, että henkilö on tuomittu vankeusrangaistukseen. Karkottamiseen riittää säännöksen valossa jopa yhdyskuntapalvelurangaistus, valvontarangaistus tai sakko, kunhan rangaistus

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

tus on langettu rikoksesta, jonka maksimirangaistus on laissa vähintään yksi vuosi vankeutta.

Edellä todetun lisäksi hallintovaliokunnan mietinnöstä ilmenee, ettei ulkomaalaislain 149 §:n 1 momentin 2 kohta edellytä toistuviin rikoksiin syyllistymisen osalta lainkaan niiden vakavuuteen liittyvää vaatimusta, vaan kuinka lievät rikokset tahansa voivat periaatteessa tulla kysymykseen ulkomaalaisen karkottamisen perusteena.

Hallintovaliokunta korostaa, että maamme voimassa oleva lainsäädäntö sisältää laajat mahdollisuudet rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten karkottamiseen. Viime vuosina Suomesta on karkotettu vuositasolla suunnilleen 250 ulkomaalaista, ja karkotuksista noin 30 prosentissa perusteena on ollut rikos.

Arvoisa rouva puhemies! Hallintovaliokunta toteaa kokoavasti, että maamme lainsäädäntö on tiukempi kuin kansalaisaloitteessa valmisteltavaksi ehdotettu lainsäädäntö. Hallintovaliokunta ei katso aiheelliseksi Suomen voimassa olevan lainsäädännön väljentämistä, koska valiokunta ei pidä perusteltuna rikokseen syyllistyneen ulkomaalaisen karkottamisen vaikeuttamista nykyisestäään.

Selvyyden vuoksi on syytä todeta, että tietyt kansainväliset velvoitteet kieltävät ulkomaalaisen karkottamisen, jos häntä uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu. Kansallisesti kyseinen säännös sisältyy sekä perustuslain 9 §:n 4 momenttiin että ulkomaalaislain 147 §:ään. Ja edelleen paikallaan on varmaan vielä mainita, että karkottamisasiassa on kaikissa tapauksissa tehtävä eri seikat huomioon ottaen kokonaisuutena ennen kuin karkottamisesta sitten lopullisesti päätetään.

Mainittakoon vielä, arvoisa puhemies, että mietinnöstä ilmenee, että hallitus valmistele hallitusohjelman mukaisesti lakiehdotusta törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden rikosseurauksien ja yleiselle järjestykselle vaarallisten henkilöiden maasta poistamisen nopeuttamiseksi. Esitystä odotetaan tänne eduskuntaan käsittelyyn viimeistään ensi keväänä.

Hallintovaliokunta tähdentää kansalaisaloitteen riittävän huolellisen ja perusteellisen valmistelun merkitystä muun muassa pitemmällä tähtäimellä koko kansalaisaloitteen toteutuksen legitimitetin kannalta. Kansalaisaloitejärjestelmän uskottavuuden vuoksi on aiheellista selvittää niitä toimenpiteitä, joilla voitaisiin edistää riittävän laadukkaiden kansalaisaloitteiden valmistelua.

Lopputulena hallintovaliokunta ehdottaa, että tämä kansalaisaloite hylätään.

15.53 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! Somalialainen mies saapui Suomeen 1990 ja haki maasta turvapaikkaa. Turvapaikkaa hänelle ei myönnetty, mutta hän sai humanitäärisistä syistä väliaikaisen oleskeluluvan. Se päättyi keväällä 1994. Vuotta aiemmin tämä mies oli raiskannut 13-vuotiaan tytön Tampereella. Pari vuotta myöhemmin mies oli edelleen Suomessa, murhasi 15-vuotiaan tytön Tampereella. Elinkautisen vankeustuomion aikana mies syyllistyi myöhemmin vain muutaman tunnin vankilomalla pienen lapsen törkeään seksuaaliseen hyväksikäyttöön. Ulkomaalaisvirasto antoi miehestä karkotuspäätöksen itse asiassa jo vuonna 2001. Se on edelleen voimassa. Miestä pidettiin tuossa päätöksessä vaarallisena. Helsingin hovioikeus päätti kuitenkin laskea tämän miehen elinkautisesta ehdonalaan vapauteen viime keväänä. Nyt mies on vapautumassa vankilasta. Rikosseuraamuslaitos vastusti vapauttamista ja yritti itse asiassa saada tämän asian vielä korkeimman oikeuden käsittelyyn saamatta kuitenkaan siihen lupaa. Korkein oikeus ei myöntänyt lupaa asian käsittelyyn.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

Itse olen tehnyt lakialoitteen, joka on eduskunnan käsittelyssä, siitä, että näiden vaarallisuusarviointien tulisi olla sitovia, niin että kun ammattilaiset toteavat, että joku henkilö ei ole yhteiskuntakelpoinen ja että häntä ei voida vapauttaa, sen pitäisi olla sitovaa. Se on toinen keskustelu, ja toivon, että tämä lakialoitteeni eduskunnan käsittelyssä etenee ja oikeusministeriössä etenee, niin että tulevaisuudessa tämäntyyppisiltä tilanteilta vältyttäisiin, missä siis kaikki ammattilaiset toteavat, että kyseinen rikollinen ei ole yhteiskuntakelpoinen, häntä ei tule vapauttaa.

Hovioikeus, joka tämän vapautuksen teki Rikosseuraamuslaitoksen vastustuksesta huolimatta, perusteli, että tämä mies, joka oli siis raiskannut, murhannut ja raiskannut ja vielä vankilomalla käyttänyt törkeästi pientä lasta seksuaalisesti hyväksi, voidaan päästää vapaaksi sen takia, että hän on ollut pitkään vankilassa, miehellä on sosiaaliset verkostot ja hän on opiskellut. Hovioikeus piti myönteisenä seikkana myös sitä, ettei mies käytä alkoholia eikä hänellä ole päihteidenkäyttöhistoriaa. Hänellä on toki muunlainen, aika rankka rikoshistoria. Hovioikeuden päätöksestä nousi iso kohu, ja ymmärtääkseni se on ollut myös yksi tämän kansalaisaloitteen taustainnoittaja. Ja se päätös oli myös järkytys näiden rikosten uhrien omaisille. Tuo nainen, joka 13-vuotiaana raiskattiin, kertoi silloin keväällä Ilta-Sanomissa, että "se ihminen pisti kaiken palasiksi, tuhosi minulta aivan kaiken". Nyt kuitenkin tätä miestä ollaan vapauttamassa suomalaisen yhteiskuntaan.

Saadaanko mies nyt sitten karkotettua Suomesta Somaliaan? Se on nyt kysymys, ja siihen toivon myös hallintovaliokunnan tuoreelta puheenjohtajalta, edustaja Eerolalta, vastausta ja kannanottoa. Ymmärrän, että jos tämä lakialoite on viemässä — niin kuin uskon, että se olisi viemässä teidän perusteellisen valiokuntakäsittelyenne kuulemisten perusteella — höllempään suuntaan, niin se olisi väärin, mutta nyt on kyse minun mielestäni siitä, pitääkö lainsäädäntöä muuttaa, että tämäntyyppisestä henkilöstä pääsemme Suomessa eroon.

Poliisi on todennut, että on paljon liikkuvia osia. "Asia ei ole yksinkertainen, eikä mitään ole vielä kirkossa kuulutettu", totesi komisario Liisa Lintuluoto Helsingin poliisilaitokselta. Tämä mies on kertonut syntyneensä Mogadishussa Somaliassa, ja näitä Mogadishun turvallisuustilannearvioita on parannettu, mutta siitä huolimatta näyttää siltä, että miestä ei olla saamassa Suomesta pois. Hän ei onneksi ole vapautunut kuin vankilasta. Hän on tällä hetkellä säilönotettuna. Siihen täytyy olla syy, ja syy on se, että on tavoite, että hänet saadaan karkotettua maasta. Minun ymmärtääkseni nykylainsäädännön mukaan häntä voidaan pitää säilössä enintään vuosi. Mikä on tilanne vuoden päästä? Onko tämä raiskaaja, murhaaja-raiskaaja, lapsen seksuaalinen hyväksikäyttäjä vapaana ensi vuoden syyskuussa? Siitä on tässä minun mielestäni kyse, ja tähän pitää löytyä Suomessa järjestelmä niin, että tämäntyyppiset henkilöt eivät vapautteen voi päästä.

15.59 Ville Tavio ps: Arvoisa rouva puhemies! Tässä keskustelussa, joka nykyään turva- paikka- ja maahanmuuttopolitiikkaankin liittyen käy välillä sillä tavoin yksipuolisena, että kumpikin osapuoli vain huutaa omia kantojaan, muistutan aluksi, että rikollisten karkotus on lähtökohta, ihan kansainvälisestikin selvä asia. Myös suomalainen karkotetaan ulkomailta takaisin Suomeen, jos hän sen maan lakien mukaan on karkotettava eli on syyllistynyt niin vakaviin rikoksiin.

Tärkeää tässä keskustelussa onkin pitää mielessä, miten lakia tulee kehittää. Tulee luoda entistä selkeämmät kriteerit ja oikeudenmukaiset kriteerit ja sitten noudattaa niitä näissä karkottamisasioissa. Tämän karkottamiskansalaisaloitteen on allekirjoittanut yli 54 000 ihmistä, ja se on selkeä merkki siitä huolesta, onko tämä Suomessa toimiva järjestelmä oi-

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

keudenmukainen. Siitä, mitä edustaja Heinonen aikaisemmassa puheenvuorossa kertoi, näemme, että se ei ole aina Suomessa oikeudenmukainen järjestelmä.

Tämän käsiteltävän kansalaisaloitteen muotoilu oli valitettavasti virheellinen, kuten edustaja Eerola avauspuheenvuorossa kertoi, mutta sen kansalaisaloitteen ajatus oli oikea, se periaate, minkä me kaikki tiedämme siinä olevan taustalla, on oikea — eli näiden karkottamiskriteerien tiukentaminen.

En voi olla tässä yhteydessä ottamatta esiin omaa lakialoitettani, joka koski tätä vakaviin rikoksiin syyllistyneiden automaattista karkotusta, sillä minä uskon, että tämän kansalaisaloitteen taustalla on, kuten siitä tekstistäkin käy ilmi vaikka se lyhyt siinä on, nimenomaan se, että vakaviin rikoksiin syyllistyneet tulisi karkottaa automaattisesti. Tämä tarkoittaa myös sitä toisin sanoen, että viranomaisilla ei saa olla liikaa harkintavaltaa. Pitää olla selkeät karkotuskriteerit ja niitä pitää noudattaa, ei niin, että viranomainen tekee päätöksiä satunnaisten syiden viittelemänä siinä.

Nyt kun tulevaan lakimuutokseen ollaan menossa — vielä ole tietoa, mikä se hallituksen esitys on, joka ollaan keväällä antamassa, siitä ei ole selkeää tietoa vielä edustajilla — olisi kuitenkin siinä esityksessä aiheellista ottaa just huomioon tämän kansalaisaloitteen tarkoitus, se, että karkotuspäätöksiä tulee todella tehostaa, nimenomaan sitä päätöksentekoa.

Sitten jos puhutaan siitä, että tätä karkotusprosessia pitäisi nopeuttaa, niin siihen soveltuu kyllä myös tämä aiemmin esiin ottamani seikka, eli jos halutaan nopeuttaa, niin nopeutetaan prosessin kestoa lyhentämällä. Tätä voitaisiin tehdä esimerkiksi niin, että tämä hallintovalitusoikeus poistettaisiin ja siirrettäisiin kokonaan yleisten rikosasiain tuomioistuinten puolelle se vakavien ja törkeiden rikosten karkotuspäätöksenteko. Silloin ei tarvitsisi enää tehdä hallinto-oikeusprosessia siihen päälle, ei tarvitsisi olla poliisin esitystä Maahanmuuttovirastolle ja sitten Maahanmuuttoviraston harkintaa. Tämä on yksi tapa, mitä esitän, miten nopeutettaisiin sitä prosessia, mutta uskon, että nyt tätä asiaa käydään hallituksen sisällä tiukasti tulevina kuukausina kyllä läpi ja päästään siihen tulokseen, miten tätä nopeutetaan ja toivottavasti myös karkotuspäätöksen antamista tehostetaan.

16.04 Ben Zyskowitz kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Edustaja Heinonen puhui täällä paljon esillä olleesta somalimiehen tapauksesta. Meillä ei ole Somalian kanssa sellaista sopimusta, että Somalia ottaa vastaan sinne karkotetut omat kansalaisensa. Mielestäni on kuitenkin erittäin hyvä, että tästä huolimatta poliisiviranomaiset pyrkivät tämän yksittäisen tapauksen kohdalla siihen, että henkilö kuitenkin voitaisiin Somaliaan palauttaa. Onnistutaanko tässä, sitä emme tiedä, koska meillä ei viime vuosilta ole kokemuksia somalialaisten palauttamisesta Somaliaan. Kuitenkin muutaman vuoden takaa on esimerkiksi tapaus, jossa Suomessa törkeisiin rikoksiin syyllistynyt somalimies onnistuttiin palauttamaan Somalimaahan.

Arvoisa puhemies! Puhun nyt kahdesta asiasta: ensinnäkin ulkomaalaisten rikoksiin syyllistyneiden karkotusprosessista ja sitten viime aikoina keskustelua herättäneestä kysymyksestä siitä, saako tällainen karkotettu tai käännytetty henkilö, joka kaikesta huolimatta on jäänyt lainvastaisesti Suomeen, samanlaista sosiaalista turvaa, normaalia toimeentulotukea kuin laillisesti maassa olevat ulkomaalaiset ja kantasuomalaiset.

Mitä ensin tulee tähän karkotusprosessiin, niin meillähän laissa on ne perusteet, joilla ulkomaalainen rikoksiin syyllistynyt voidaan karkottaa, ja nämä perusteet hallintovaliokunnan puheenjohtaja Eerola teki selväksi. Prosessi on se, että tällaisen henkilön kohdalla po-

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

liisi virkavastuulla esittää Maahanmuuttovirastolle asianomaisen karkottamista. Sen jälkeen Maahanmuuttovirasto virkavastuulla tekee päätöksen siitä, karkotetaanko tämä henkilö vai ei. Tämän jälkeen henkilöllä on luonnollisesti jo Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisesti mahdollisuus riippumattomaan tuomioistuimeen eli tässä tapauksessa hallinto-oikeuteen valittaa tästä asiasta. Sen jälkeen hallinto-oikeus tekee päätöksen karkottamisesta. Minun mielestäni tämä riittäisi. Me voisimme lyhentää karkotusprosessia sillä, että hallinto-oikeudesta olisi valituskielto korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tänä päivänä näin ei ole, vaan hallinto-oikeuden päätöksestä voi tehdä valituslupahakemuksen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Minun mielestäni on selvää, että jokainen karkotettava pyrkii kaikin keinoin pitkittämään Suomesta tapahtuvaa karkotusta toivoen, että sinä aikana olosuhteet muuttuisivat esimerkiksi perhesiteen solmimisen tai muun perusteella sellaisiksi, että hän voiskin jäädä maahan. Näin ollen näen, että tämä mahdollisuus hakea vielä valituslupaa hallinto-oikeudesta korkeimpaan hallinto-oikeuteen on tarpeeton ja sitä käytetään käytännössä tämän karkotusprosessin pitkittämiseen. Riittävä oikeusturvan tae jo Euroopan ihmisoikeussopimuksenkin valossa on siinä, että viranomaisen päätöksestä, eli Maahanmuuttoviraston päätöksestä, voi valittaa riippumattomaan tuomioistuimeen. Eli tältä osin mielestäni tulisi säätää valituskielto hallinto-oikeudesta eteenpäin.

Toinen asia, josta tässä yhteydessä haluan puhua, on tämä laittomasti maahan jäävien ulkomaalaisten oikeus sosiaaliturvaan. Kuten esimerkiksi edustaja Heinosen puheenvuorosta kävi ilmi, meillä on maassamme karkotettuja, jotka eivät kuitenkaan suostu maasta poistumaan ja joiden kohdalla pakkopalauttaminen ei onnistu. Sen lisäksi meillä tulee käytännössä viimeistään ensi vuonna olemaan maassa vähintään satoja, ellei jopa tuhansia, sellaisia henkilöitä, jotka kielteisen turvapaikkapäätöksen saatuaan on päätetty käännyttää maasta mutta jotka eivät suostu maasta poistumaan, vaikka on olemassa täysin lainvoimainen päätös heidän turvapaikkahakemukseensa ja näin ollen lainvoimainen käännyttämisspätös.

Mikä oikeus näillä laittomasti maassamme olevilla on sosiaaliturvaan? Hieraisin silmiäni, kun luin Yleisradion uutisten nettisivuilta aamulla 31.8. eli pari viikkoa sitten otsikolla "Tiesitkö? Suomi antaa toimeentulotukea ulkomaalaisille, jotka jäävät maahan ilman lupaa". En todellakaan tiennyt enkä usko, että kukaan muukaan tietää, koska tämä uutinen ei mielestäni pidä paikkaansa.

Niinpä oma-aloitteisesti otin yhteyttä ja korjasin asiaa ja lausuin oman mielipiteeni — olenhan minäkin eräänlainen perustuslakiasiantuntija asioita opiskeltuani ja vuosikautia perustuslakivaliokunnassa toimineena — ja totesin, että jos ihminen on laittomasti Suomessa, niin hänellä on oikeus luonnollisesti välttämättömimpään sosiaaliturvaan, tarkoittaen esimerkiksi ravintoa, kattoa pään päälle pakkasella, lääkkeitä ja vastaavaa, mutta että tällaisen ihmisen kohdalla, joka on saanut lainvoimaisen kielteisen päätöksen turvapaikkahakemukseensa tai lainvoimaisen karkotuspäätöksen, koko suomalainen oikeusjärjestys olettaa, että henkilö poistuu maasta mahdollisimman pian. Ja näin ollen tietystikään hänelle ei voi kuulua tavanomainen, normaali toimeentulotuki, jota tietyn normitulon mukaan annetaan ja aina vähintään kuukaudeksi kerrallaan. Mielestäni asia oli selvä, ja ystävällisesti haastattelivat minua uutisiin ja ottivat tämän kantani. Minun kantani on myös linjassa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen kanssa, joka heinäkuussa teki Hollantia koskien vastaavanlaisen ratkaisun: Kyse oli etiopialaismiehestä, joka ei suostunut poistumaan kotimaahansa ja jota ei väkisin voinut käännyttää, ja Hollanti kieltäytyi antamasta hänelle

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

muuta kuin neljän viikon toimeentulotuen ja tietyin ehdoin myös majoituksen. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimien totesi, että Hollannin menettely oli Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukainen.

Eli luulin, että asia on niin kuin sanoin ja että asia olisi aika lailla kunnossa — vaan eipä ollutkaan. Yleisradio ihan ymmärrettävästi halusi kuulla myös muualta näkemystä. Ja niinpä valtiosääntöoikeuden professori Turun yliopistossa, professori Lavapuro, oli täysin eri mieltä kanssani. Hän oli sitä mieltä, että "Zyskowiczin tulkinta on kuitenkin ongelmallinen siitä syystä, että se asettaa ulkomaalaiset paperittomat eriarvoiseen asemaan". Sivumennen sanoen en puhunut paperittomista, koska se on mielestäni hämäävä yleiskäsite, koska se voi pitää sisällään sekä laillisesti maassa olevia, kuten nämä kerjäläiset Helsingissä, että laittomasti maassa olevia, kuten esimerkiksi karkotettuja ihmisiä. Edelleen Lavapuro sanoo: "Perustuslaki on kuitenkin asiassa yksiselitteinen. Jokaiselle on taattu oikeus välttämättömään toimeentuloon. Jos siihen ei olla tyytyväisiä, voidaan muuttaa perustuslakia." Lavapuro sanoi myös näin: "Ihmiset ovat yhdenvertaisia. Eivät suomalaiset, vaan ihmiset. Tämä perustuslain 19 § 1 momentti koskee jokaista, eikä meillä ole mitään perustetta kohdella heitä eri tavoin."

Eli jos ymmärrän Lavapuron oikein, että hänen mielestään meillä ei ole mitään perustetta kohdella eri tavoin sellaista ihmistä, joka on Suomessa laittomasti ja joka on meidän oikeusjärjestyksemme mukaan poistumassa ensi tilassa maasta, verrattuna sellaiseen ihmiseen, joka on maassa täysin laillisesti, niin, jos Lavapuro on tätä mieltä, miten sen lievästi sanoisi, kyseessä on hyvin omituinen kannanotto. Totta kai meillä on perustuslaillinen oikeus — ja minun mielestäni myös velvollisuus, mutta ei se nyt mikään perustuslaillinen velvollisuus ole — eri tavoin arvioida sellaisen ihmisen tarvetta sosiaaliseen tukeen, joka täysin laillisesti on maassamme, kuin sellaisen ihmisen, joka on laittomasti maassamme ja jonka oletamme ja haluamme poistuvan maastamme. Ja tämä professori Lavapuron käsitys, jos se on oikein referoitu ja olen sen oikein ymmärtänyt, on täysin käsittämätön. Tiedän, että professori Lavapuro kuuluu perusoikeusfundamentalistien koulukuntaan ja olen tottunut siihen, että tuon koulukunnan piiristä voi tulla vaikka minkälaisia perustuslakitulkinnoita. Mutta pitää sanoa, että näin huonosti perusteltuun kannanottoon en ole törmännyt pitkään aikaan.

Haluan vielä lopuksi, kun aikakin loppuu, herra puhemies, sanoa, että kun tästä asiasta näyttää vallitsevan erilaisia oikeudellisia tulkintoja, niin toivoisin, että eduskunnan perustuslakivaliokunta jossain sopivassa yhteydessä voisi ottaa tähän asiaan kantaa. Ja sitä varmasti toivovat myös esimerkiksi ne sosiaali- ja terveysministeriön virkamiehet, jotka tällä hetkellä valmistelevat uutta opasta koskien toimeentulotuen myöntämistä puheena olevissa tilanteissa.

Aivan lopuksi haluan vielä sanoa: Kun apulaisoikeusasiamies Sakslin joulukuussa viime vuonna otti kantaa ilman pysyvää oleskelulupaa Suomessa olevien oikeuteen saada toimeentulotukea, niin tämä kanta on julkisuudessa virheellisesti, myös tässä Ylen uutisessa, tulkittu kannaksi laittomasti maassa olevien oikeuteen saada toimeentulotukea. Ja tätä Sakslinin kanta ei tarkoita. Sen vahvasti viimeksi eilen Uudessa Suomessa asian esitellyt virkamies. Eli meillä ei ole voimassa auktoritatiivisen lainvalvontaviranomaisen, esimerkiksi apulaisoikeusasiamiehen, kantaa siitä, että myös laittomasti Suomessa olevilla ihmisillä olisi oikeus samaan tavanomaiseen toimeentulotukeen kuin laillisesti maassa olevilla ihmisillä, eikä tällaista kantaa tietystikään edes voisi olla olemassa.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

16.17 **Elsi Katainen kesk:** Arvoisa puhemies! Kun käsitelimme hallintovaliokunnassa tätä kansalaisaloitetta, oli aivan välttämätöntä käydä pohdintaa myös siitä, miten kansalaisaloite ylipäätään voisi olla nykyistä tehokkaampi kansalaisaktiivisuuden väline. Lainsäädännön on aina täytettävä tietyt oikeudelliset reunaehdot, jotka — kuten tässäkin valiokunnan mietinnössä todetaan — seuraavat muun muassa perustuslaista tai kansainvälisistä velvoitteista seuraavia peruseriaatteita. Jotta kansalaisaloite voisi aidosti olla aloite lainsäädännöksi eikä vain julkisen keskustelun herättäjäksi, kansalaisten pitäisi jollakin keinolla saada niiden tekemiseen tukea. Muutoin aloitteiden taustalla voi olla vääriä tietoja, ja lopulta kansalaisaloitteen käsittelyssä käytännössä vain kuormitetaan eduskuntaa ja tietysti aloitteen tekijää. Tuon valiokuntakäsittelyn jälkeen olenkin vakuuttunut siitä, että kansalaisaloitteet tarvitsisivat vähintäänkin jonkinlaisen juridisen ennakkotarkistuksen ennen eduskuntakäsittelyä, mielellään jo ennen nimien keräämistä. Kukaan ei vaadi täydellisiä, lainsäädäntöön suoraan istuvia aloitteita, mutta kansalaisaloitteiden pitäisi perustua oikeaan käsitykseen suomalaisesta lainsäädännöstä. Nyt käsiteltävä aloite ei perustunut tai oli tässä tapauksessa aikaansa jäljessä.

Tätä kansalaisaloitetta voi tosin myös kiittää keskustelun laajentamisesta tässä lainsäädännössä. Nykyinen lainsäädäntö sisältää muun muassa laajat mahdollisuudet rikoksiin syyllistyneiden karkottamiseen, jota kansalaisaloitekin keskeisiltä osin vaati. Toivottavasti aloitteen saaman julkisuuden myötä oikea mielikuva välittyy suomalaisille. Lisäksi sisäministeriössä, niin kuin puheenjohtaja Eerolakin mainitsi, on meneillään selvitys törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden maasta poistamisen nopeuttamisesta. Eduskunnan käsiteltäväksi saanemme asian ensi keväänä, ja siinä voitaneen puuttua niihin kysymyksiin, mihin aiemmissakin puheenvuoroissa on viitattu.

Arvoisa puhemies! Paljon on kritisoitu hallituksen maahanmuuttopolitiikkaa. Hallintovaliokunta seurasi viime vuonna ja tarkemmin loppuvuonna kriisiytynyttä tilannetta läheltä, ja voi vain todeta, että jotakin oli tehtävä. Vuosi sitten näihin aikoihin viikossa tuli turvapaikanhakijoita sama määrä kuin aiemmin oli tullut vuodessa. Tilanne oli kerta kaikkiaan saatava hallintaan. Minusta hallitus onnistui joulukuun linjauksillaan tilanteen halluotossa hyvin. On totta, että säädöksiä kiristettiin, mutta samalla prosessit pyrittiin saamaan sujuviksi EU:n ulkorajoilta aina kotouttamiseen saakka. Vetovoimatekijöidenkin poistaminen oli tarpeellista, sillä ei Suomi pysty ottamaan taakkaa enemmän kuin on voimavaroja. Se ei olisi ollut maahantulijoidenkaan etu. Niinpä keväällä poistettiin ulkomalaislaista humanitääriin suojeluperuste, joka oli vuonna 2009 lakiin otettu niin kutsuttu Suomi-lisä, jonka myötä 7 prosenttia myönteisistä päätöksistä tehtiin. Myös perheenyhdistämisen kriteereitä tiukennettiin EU-direktiivin antamissa puitteissa ja samalla yhteispuhjoismaisella linjalla. Tässä yhteydessä on myös todettava, että Migri tekee omaa työtään ja sille on annettava siihen rauha. Palautukset perustuvat turvallisuuskatsauksiin, joita Migri myös päivittää säännöllisesti.

Kaiken kaikkiaan olen itse luottavainen, että jos turvapaikanhakija tarvitsee turvapaikan ja perusteet ovat kunnossa, hän kyllä Suomesta turvapaikan saa. Vastaavasti myös, arvoisa puhemies, karkotusta koskevat toimet kaipaavat tarkistuksia ja tarvittaessa niitä on nopeutettava.

16.22 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Elsi Katainen ihan oikein minun mielestäni pohti sitä, mikä näiden kansalaisaloitteiden tulevaisuus on. Ei taida olla yhtään kansalaisaloitetta vielä ollut sellaista, joka olisi ollut ihan suo-

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

raan siirrettävissä lakikirjaan. Kuitenkin näissä ilmaistaan selkeällä tavalla aika ison suomalaisjoukon tahtotila, ja tietysti se on ehkä se viesti, mikä näistä tulee. Voisi miettiä myös sitä, tarvitaanko se tarkka lakitekkinen kirjoitusasu vai riittäisikö se, että se on tahdonilmaus, missä tehdään tietty viesti selväksi kansanedustajille, eduskunnalle, ja sen jälkeen normaali lainsäädäntökoneisto sen tekisi, jos eduskunnasta enemmistö näin päättää. Tämä voisi olla yksi järkevä malli, jolla voitaisiin edetä. Sitten oma juttunsa ovat tietysti nämä aloitteet ja vasta-aloitteet ja vasta-aloitteiden vasta-aloitteet. Näitä täytyy varmasti tulevaisuudessa pohtia.

16.23 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen puhuu aivan oikein, mutta mikäli itse olen ymmärtänyt oikein kansalaisaloitejärjestelmää, niin aloite voidaan laatia myös siihen muotoon, jossa se on kehoitus lainsäädäntötyöhön ryhtymiselle. Eli en nyt näe tässä ristiriitaa nykyisen olemassa olevan lainsäädännön kanssa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrytään puhujalistaan.

16.23 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa herra puhemies! Tämä aihealue on ihan syys-täkin herättänyt paljon julkista keskustelua ja tunteita. Uskoisin, että on melko lailla päivänselvää, että kun Suomi toivottavasti tarjoaa turvaa, niin eivät he, jotka turvattomuutta tuovat, voi olla ensimmäisenä jonossa.

Teimme hallintovaliokunnassa yksimielisen mietinnön tähän aloitteeseen ja kävimme aloitteen hyvin perinpohjaisesti läpi siitä huolimatta, että aloite oli tietyiltä perusolettamiltaan aikaansa jäljessä tai, sanotaan, virheellinen. Toisaalta aloite mahdollisti sen, että asia saatiin puitua kattavasti läpi, ja nyt toivottavasti kaikki suomalaiset ovat hiukan viisaampia siinä, mikä tilanne tässä asiassa on.

Ymmärrän myös oikein hyvin sen kansalaisilta kumpuavan huolen ja närkästyksen. Kun puhumme vakavista rikoksista, ne koskettavat pahimmillaan aivan perustavanlaatuisesti ihmisiä. Henkilökohtaisestikin olen sitä mieltä, että esimerkiksi seksuaalirikoksista annettavat rangaistukset Suomessa ovat liian usein liian alhaisia. Toisaalta kun mietimme karrottamista, niin, kuten valiokunta toteaa, tässä on useita asioita, jotka on huomioitava. Meidän on noudatettava kansainvälistä oikeusvaltioperiaatetta ja pidettävä huolta siitä, että kaikki tapahtuu niin sanotusti sivistyneesti ja ihmisoikeuksia kunnioittaen myös sellaisissa tapauksissa, kun joku on tullut Suomeen tekemään jotain korvaamattoman kammottavaa.

Toivon yleisesti, että pidämme mielessämme oikeusvaltioperiaatteen, kun puhumme maahanmuuttopolitiikasta laajemminkin, etenkin myös niissä tapauksissa, joissa käsittelemme sellaisia henkilöitä, jotka eivät ole rikoksia tehneet. Tällä hetkellä on herännyt aivan aiheellisia huolia siitä, täyttyvätkö kaikki ihmisoikeudet, kun Suomi antaa kielteisiä turvapaikkapäätöksiä.

16.25 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan puheenvuoronsa lopussa edustaja Parviainen kiinnitti huomiota siihen, täyttyvätkö kansainväliset ihmisoikeudet, kun Suomi antaa turvapaikkapäätöksiä. Olen myös julkisesta keskustelusta huomannut, että esimerkiksi professori Martin Scheinin on sanonut, että Maahanmuuttoviraston eräessä yksittäistapauksessa irakilaismiehelle antama kielteinen päätös on perustuslakiemme vastainen. Edelleen olen huomannut, ihan äskettäin, että on väitetty,

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

että lainvalmistelussa ulkomaalaisasioissa ministeriöissä tai eduskunnassa ei kiinnitetä riittävästi huomiota perusoikeuksiin ja ihmisoikeuksiin. Voin sanoa, että jokainen — jokainen — maahanmuuttoa ja ulkomaalaisia koskeva esitys, joka viime vuosien aikana on tullut, on mennyt perustuslakivaliokuntaan ja jokaista on perusteltu sivukaupalla suhteessa perusoikeuksiin ja ihmisoikeuksiin. Nämä asiat ovat esillä jatkuvasti, ja Suomen järjestelmässä asioista päättää perustuslakivaliokunta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Listaan.

16.27 Sirpa Paatero sd: Arvoisat herra puhemies ja kollegat! Jouduin palauttamaan mieleen, koska tämä varsinainen mietintö kerettiin tehdä jo silloin ennen kesätauon alkua ja nyt sitten keskustellaan heti syyskauden alussa.

Äsken todettiin se näkemys, että valiokunta oli hyvin yksimielinen, ja se lähtökohta, että Suomen lainsäädäntö sisältää jo varsin laajat mahdollisuudet rikoksiin syyllistyneiden karkottamiseen, niin vakaviin rikoksiin kuin vähän pienempiin rikoksiin, jos katsotaan, että ihminen on vaaraksi yhteiskunnalle ja muille ihmisille tai että niitä rikoksia on isompi määrä. Mutta ikävää on, että tämä keskustelu kansalaisaloitteista tuntuu menevän jotenkin epä-määräiseen suuntaan, jos meille tulee enemmän samantyyppisiä kansalaisaloitteita, joissa ei ole perehdytty Suomen nykyiseen lainsäädäntöön. Minun — joka arvostan kansalaisaloitetta ja kansalaisten mielipiteen kuulemista — mielestäni on valitettavaa, että meillä jollain mielikuvalla luodaan iso, kymmenientuhansien ihmisten allekirjoittama kansalaisaloite, joka perustuu virheellisiin tietoihin. Tähän, en niinkään lakitekniseen asiaan vaan tähän, toivoisin tarkempaa kontrollia ja, niin kuin valiokunta viittaa omassa mietinnössään, mietintää niistä toimenpiteistä, jotta tällaiset kansalaisaloitteet eivät etenisi edes tänne eduskuntaan asti ennen kuin niissä on oikeasti korjattu ne virheelliset tiedot, koska pelkien mielikuvien varassa erilaisten asioiden tuominen eduskuntakäsittelyyn ei mielestäni ole eduskunnan arvovallankaan mukaista. Mutta eduskunnan on tietenkin käsiteltävä asioita, joista ihmiset ovat huolestuneita, ja tästä syystä me olemme kirjoittaneet tänne mietintöön yksimielisesti, että pitäisi miettiä niitä toimenpiteitä, joilla tätä laadukkuutta kansalaisaloitteiden osalta saadaan parannettua.

On todettava, että karkotuspäätöksiä on siis tehty, mutta huomattava on se, että suurin osa karkotuspäätöksistä on tehty muilla perusteilla kuin rikosperusteilla, eli oletettavasti sillä perusteella, että ihminen ei ole saanut turvapaikkaa eikä ole saanut oleskelulupaa ja tämän jälkeen tehdään karkotuspäätös. Mielestäni on ihan perusteltua, että karkotuspäätöksen tekee Maahanmuuttovirasto joko omasta, poliisin tai rajavaltuutuksen esityksestä, mutta voidaan myös tietysti evätä maahanpääsy tai tehdä käännätyispäätös. On erilaisia mahdollisuuksia. Ja on tietysti perusteltua ihmisoikeusnäkökulmasta, mistä edustajat täällä keskustelivat, että ei voida luovuttaa väkisin maahan, jossa eittämättä ihmisellä on riski tulla tapetuksi, joutua kuolemanrangaistukseen, kidutukseen tai muuhun ihmisarvoa loukkaavaan kohteluun. Tällaisiin paikkoihin ei tietenkään Suomen pidä ihmisiä palauttaa. (Ben Zyskowiec: Eikä voikaan!) — Eikä voi. Juuri näin, ja sen takia arvostan sitä linjaa, mikä on olemassa.

Sitten vielä keskusteluun siitä, onko ulkomaalaisten osalta enemmän rikoksia ja minkä tyyllisiä rikoksia: Tässä on eroja, ja me varmaan kaikki olemme sitä mieltä, että minkäänlaisia rikoksia ei pitäisi olla. Mutta mielikuva siitä, onko ulkomaalaisuus jotenkin suurempi riski rikoksien tekemiselle: tästä ei ole mitään näyttöä, kun katsotaan rikostilastoja. Sitä

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

vastoin ulkomaalaisten riski joutua rikoksen uhriksi on suurempi kuin suomalaisten osalta. Siis ulkomaalaiset valitettavasti joutuvat nopeammin ja helpommin rikoksen uhriksi eivätkä ole poikkeavasti enemmän rikoksia tekeviä kuin suomalaiset. Elikkä yleistyksistä pitäisi päästä tässä kohtaa eroon.

Sitten tämä kysymys, mitenkä tätä prosessia voitaisiin nopeuttaa, koska se on varmaan kaikkien meidän mielestä ihan perusteltua ja tarpeellista ja 2—3 vuotta asian käsittelyä on liian pitkään:

Jotta me noudattaisimme oikeusvaltioperiaatetta — enkä haluaisi luopua kaikista valitusmahdollisuuksista ja muusta — yksinkertaisin keino olisi tietenkin lisäresurssit hallinto-oikeuksiin. Tällä hetkellä sieltä ollaan ymmärtääkseni vähentämässä.

Toinen asia on se, että nämä valitusprosessit käsiteltäisiin kiireellisenä. Ei laitettaisi pinnon alimmaiseksi vaan nostettaisiin pinnon päällimmäiseksi, jolloinka saataisiin ne nopeasti käsiteltyä.

Kolmantena voi miettiä sitä, voisiko jo ennen kuin valitusprosessi on lopullisesti loppuun käyty laittaa alulle prosessin karkottamisesta niin sanottuihin turvallisiin maihin, elikkä voitaisiinko jo siinä kohtaa, kun valituskierte on vielä olemassa, palauttaa mahdollisesti rikoksiin syyllistynyt.

Näillä keinoilla, ilman että puututtaisiin sinänsä valitusoikeuksiin, ilman että puututtaisiin ihmisten oikeuteen ja suomalaiseen oikeusvaltiokäsitykseen, meillä on monta mahdollisuutta, jotka tarjoan tässä hallitukselle pohdittavaksi, kun mietitte sitä lainsäädännön valmistelua.

16.33 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä nyt käsittelyssä oleva kansalaisaloite on erittäin vahva huolestuneiden kansalaisten tahdonilmaus. Mutta kuten vanha suomalainen sananlasku toteaa, ei melatta merelle, niin tässä on valitettavasti lähdetty sinne merelle aivan ilman venettä ja myös niitä pelastusliivejä. Mikäli aloite tällaisena hyväksyttäisiin, niin se vaikeuttaisi merkittäväällä tavalla rikokseen syyllistyneen ulkomaalaisen karkottamista, ja tämä ei varmastikaan ole ollut myöskään aloitteen tekijän tarkoitus. Tämän vuoksi nyt jatkoa ajatellen on äärettömän tärkeää tarkastella niitä keinoja, joita meillä on näiden kansalaisaloitteiden suhteen, että silloin, kun ne tänne käsittelyyn etenevät, ne ovat sellaisia aidosti ongelmaan puuttuvia, aidosti lainsäädännön mukaisia, joihin sitten eduskunta voi omalla arvovallallaan puuttua.

On selvää, että nykyisessä lainsäädännössä meillä on käytössämme kaikki tarvittavat työkalut rikokseen syyllistyneen ulkomaalaisen karkottamiseksi. Tällä hetkellä tiettyjen maiden osalta ei ole niinkään kyse lainsäädännöstä, vaan on kyse palauttamissopimuksista, ja tässä esitänkin vetoamuksen hallitukselle ja erityisesti ulkoministeri Soinille, että ennen kaikkea nyt Somalian ja Irakin kanssa nämä palauttamissopimukset pyrittäisiin ensi tilassa hoitamaan kuntoon.

Kokonaisuutena tässä keskustelussa, mitä ulkomaalaisista käydään, turvapaikkapolitiikasta käydään ja rikokseen syyllistyneiden ulkomaalaisten karkottamisesta käydään, haluan palauttaa mieliin, että meidän on Suomessa oltava sivistyksen, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden mallimaa ja meidän on tämänkin pohjalta aina muistettava, mitä se "maassa maan tavalla" tarkoittaa: yhteisiin pelisääntöihin on sitouduttava, ja ne sellaiset henkilöt, jotka eivät tähän ole valmiita, voivat myös maasta poistua.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

16.35 **Mika Kari sd:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme kansalaisaloitetta vakaviin rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten karkottamisesta. Oman puheenvuoroni alussa yhdyin niihin puheenvuoroihin, joissa muistutetaan siitä, että tässä maassa eletään tämän tasavallan lakien mukaan ja vakavien ja vähemmänkin vakavien rikosten tekeminen turvapaikanhakijana tai muuna kansalaisena on aivan yhtä tuomittavaa.

Eduskunnan hallintovaliokunnan käsittelyn yhteydessä valiokunta oli yksimielinen siitä, että rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten karkottamisessa soveltamiskynnys jo nykyisen lainsäädännön puitteissa on matala. Kyse ei ole siis ainoastaan karkottamisesta siinä tapauksessa, kun turvapaikanhakija syyllistyy vakaviin rikoksiin, vaan myös sakkorangaistuksiin syyllistyneiden turvapaikanhakijoiden ja tässä maassa oleskelevien ulkomaalaisten osalta palautus voidaan käynnistää ja palautusprosessi myös usein käynnistyy.

Ydinkysymys asioiden käsittelyssä on se, johonka tässä keskustelussa ollaan jo viitattu: miten rikosasioiden tutkinta ja oikeusprosessi näissä karkottamis- ja palautuskysymyksissä toimivat? Kiinnitänkin huomiota viime kauden lopulla eduskunnassa istuneen parlamentaarisen toimikunnan valmisteluun. Tässä parlamentarisessa toimikunnassa olivat edustettuina kaikki viime kaudella tässä talossa istuneet puolueet, ja tämän toimikunnan toimesta syntyi myös toimenpide-esityksiä siitä, millä tavalla pitäisi jatkossa nopeuttaa oikeusprosesseja. Yhdyin edustajien Zyskowiec ja Paatero pohdintaan siitä, että meidän pitää joustavoittaa myös tätä valitusjärjestelmää siltä osin kuin tarvetta on, kuitenkin tätä oikeusperustaa murentamatta kohtuuttomasti.

Samassa yhteydessä pitää varmistaa myös poliisin tutkinnan ja oikeudenhoidon määrärahat, ja kiinnitänkin lopuksi huomiota ensi vuonna toivottavasti valmistuvaan Sipilän hallituksen esitykseen tähän asiaan liittyen. Toivon tälle esitykselle ja ennen kaikkea sen valmistelulle jo tässä vaiheessa kaikkea mahdollista hyvää.

16.37 **Aino-Kaisa Pekonen vas:** Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite on tervetullut lisä meidän suomalaisessa demokratiassa. Se on rikastuttanut poliittista keskustelua ja saanut eduskunnan keskustelemaan ja ottamaan kantaa myös sellaisiin kansalaisia puhuttaviin asioihin, jotka eivät muuten saisi politiikassa tilaa. Eduskunnassa on käsitelty monenkirjavia aloitteita. Suhteellisen nuorena demokratian työkaluna kansalaisaloite hakee kuitenkin vielä paikkaansa.

Vasemmistoliiton kanta on, että kaikki aloitteet on käsiteltävä vakavasti ja riittävällä perusteellisuudella. Hyvä on laatia kaikista aloitteista valiokunnan mietintö, jotta ne tulevat käsittelemään myös täysistunnossa. Siinä ei kuitenkaan ole mieltä, että eduskunta joutuu käsittelemään puolivillaisia kansalaisaloitteita, etenkin jos ne ovat ilmeisen virheellisiä. Se ei ollut tarkoitus silloin, kun kansalaisaloite vuonna 2012 mahdollistettiin Suomessa, ja tästä on täällä salissa tänään kuultu monta puheenvuoroa.

Arvoisa puhemies! Nyt käsitteilyssä oleva aloite on monella tapaa kyseenalainen. Ensinnäkin tämä aloite on teknisesti virheellinen. Vaikka aloitteen tekijät selkeästi halusivat kiristää ulkomaalaislainsäädäntöä, merkitsi aloitteen läpimeno tosiasiaa löysennystä voimassa olevaan lakiin verrattuna. Nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa vakaviin rikoksiin syyllistyneiden karkottamisen.

Toiseksi aloite on sisällöllisesti kyseenalainen, sanoisinko populistinen. Siinä esitetään monimutkaiseen ongelmaan yksinkertaisia ratkaisuja. Suomen on kunnioitettava YK:ssa ja EU:ssa sovittuja yhteisiä sääntöjä ja pidettävä korkeassa arvossa niitä kansainvälisiä sopi-

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

muksia, joihin olemme sitoutuneet. Oikeusvaltiossa kaikkia rikoksentekejiä myös kohdellaan samoin kriteerein taustasta riippumatta.

Suomeen on tullut paljon ihmisiä sotaa käyvistä ja sotien runtelemista maista: Irakista, Afganistanista, Somaliasta ja Syyriasta. Nämä ovat maita, joihin karkottaminen ei ole helppoa, varsinkaan jos nämä maat eivät suostu ottamaan ihmistä vastaan. Henkilöä voi uhata myös kuolemanrangaistus.

Parasta rikollisuuden ehkäisyä on pitää huoli hyvinvointiyhteiskunnasta, sen palveluista ja turvaverkoista ja estää syrjäytymistä. Maahanmuuttajien tehokas kotoutuminen ja työllistyminen on ensisijaisen tärkeää, rangaistuksia koventamalla ei näitä ongelmia kestävästi ratkaista.

Vasemmistoliitto ei kannata tätä aloitetta.

16.40 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Kiitän ensinnäkin hallintovaliokuntaa hyvästä mietinnöstä ja myös siitä, että valiokunta on käsitellyt tämän asian. Mietintötekstissä viitataan siihen vaihtoehtoon, että mietinnön olisi voinut jättää myöskin käsittelemättä puutteiden vuoksi. Mutta nyt meidän pitäisi myös keskustella siitä, että ensinnäkin demokratiaa tulee tietenkin kannattaa, mutta onko kansalaisaloitteen tekeminen tänä päivänä jopa liian helppoa. Tänä päivänä riittää 50 000 nimeä, mutta tulisiko sen olla 100 000 nimeä esimerkiksi? Plus sitten laadun tulisi olla sellainen, että sen mukaan voidaan täällä tehdä enemmän loppupäätöksiä. Olennaista on kuitenkin se, että kun tällainen aloite otetaan käsiteltäväksi, se tulee käsitellä vakavasti ja asianmukaisesti, ja se vaatii paljon aikaa ja rahkeita.

Mielestäni yli 50 000 ihmisen kannanilmaisu ansaitsee kuitenkin vastauksen. On tärkeää, että mietinnössä on viitattu voimassa olevaan lainsäädäntöön ja siihen, miten nykyisellään on mahdollista toimia karkottamisen suhteen. Vaikka tämä enemmänkin hieman iskulauseenomainen kansalaisaloite ei täytäkään niitä laadullisia kriteereitä, joita lainsäädäntömuutoksiin suoranaisesti johtavalta aloitteelta odotetaan, niin ei sitä ole laadittu silti aivan turhaan. Ymmärrän tämän kansalaisaloitteen ainakin osittain pikemminkin kannanilmaisuna ja huolenosoituksena kuin varsinaisena lainsäädännöllisenä aloitteena. Uskon lakialoitteen taustalla olevan etenkin huolen niistä tilastoista, joiden mukaan eräissä rikostyypeissä tietyt ulkomaalaistaustaiset ryhmät ovat voimakkaasti yliedustettuna. Tämä huoli on otettava äärimmäisen vakavasti.

Mietinnössä viitataan sisäministeriössä vireillä olevaan, hallitusohjelman mukaiseen hankkeeseen törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden, rikoksenuusijoiden ja yleiselle järjestykselle vaarallisten henkilöiden maasta poistamisen nopeuttamiseksi. Toivottavasti tämän hankkeen pohjalta tullaan antamaan jämerä hallituksen esitys eduskunnalle mahdollisimman pian. Siitä toivoakseni on kuitenkin laaja yksimielisyys, että jos annamme jonkun ulkomaalaisen ihmisen oleskella maassamme eri syistä ja hän sitten tekee täällä vakavan rikoksen, niin lähtökohtaisesti meidän on voitava poistaa tällainen henkilö maastamme mitä pikimmin rangaistuksen kärsittyään.

Ulkomaalaisten rikollisten tehokas rankaiseminen ja maasta karkottaminen on myös omiaan vähentämään rasismia ja niitä ennakkoluuloja, joita kantaväestön keskuudessa voidaan niin maassamme eläviä valtaosaltaan kunnollisia ulkomaalaisia kuin maahanmuuttopolitiikkaamme kohtaan tuntea. Onneksi nämä rikokset ovat kuitenkin äärimmäisen harvinaisia, ja kyllähän me täällä Suomessa voimme elää turvallisina mielin.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

16.44 **Katri Kulmuni kesk:** Arvoisa puhemies! Voin kyllä yhtyä niihin lukuisiin puheen-
vuoroihin, joita täällä on käytetty myös itse kansalaisaloitejärjestelmästä ja siitä, miten me
saisimme jonkinlaista etukäteistukea juridiikan osalta sille, etteivät kansalaisaloitteet nyt
kompastuisi ensi sijassa ainakaan siihen, että ne pohjautuvat virheelliselle olettamalle tai
vanhentuneelle tiedolle. Pidän erittäin hyvänä, että hallintovaliokunta kuitenkin otti kansa-
laisaloitteen käsiteltäväksi näistä puutteista huolimatta. Valiokunnan mietinnössä on kyllä
paljon sellaista, jota voi jatkossa viedä eteenpäin parlamentaarisesti, ja hyvä myös, että va-
liokunta oli yksimielinen mietinnössään.

Tähän kansalaisaloitteeseen, joka koskee nyt sitten vakaviin rikoksiin syyllistyneiden
ulkomaalaisten karkottamista, liittyy osittain mielestäni myös toinen kansalaisaloite, joka
on ollut lakivaliokunnan puolella käsittelyssä. Tässä keskustelussakin on tullut esille lap-
siin kohdistuneiden seksuaalisten rikosten rankaisemisen tiukentaminen, kun näitä asioita
on vähän limittäin käsitelty. Itse asiassa meidän lakimme on monin paikoin jo varsin tiuk-
kakin, mutta kuitenkin se rangaistuskäytäntö ei sitten vastaa sitä lainsäätäjän tahtotilaa.
Siihen kyllä toivoisin, että oikeusministeri hallitusohjelman mukaisesti toisi mahdollisim-
man pian nämä tarkistukset, niin että myös rikoksista tuomittujen tuomiot tulisivat sille ta-
solle, mille lainsäätäjä on ne tarkoittanut.

16.46 **Ben Zyskowitz kok:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Edustaja
Paatero puhui aivan oikein siitä, että me emme tietystikään voi karkottaa ketään sellaisiin
olosuhteisiin, joissa häntä uhkaa esimerkiksi kuolemantuomio. Tämä on ainoa oikea kan-
nanotto. Suomi on oikeusvaltio, Suomi on sivistysvaltio, ja erilaisissa kansainvälisissä so-
pimuksissa ja omassa perustuslaissammekin tämä on selvä lähtökohta. Niinpä esimerkiksi
vaikka kävisi ilmi, että joku irakilainen on syyllistynyt Suomessa törkeään rikokseen, mut-
ta tiedämme, että hän ennen Suomeen saapumistaan on Irakissa niiden joukossa, jotka siel-
lä ovat syyllistyneet esimerkiksi vankien ampumiseen, niin me emme voisi häntä sinne lä-
hettää, jos tietäisimme, että hänet — kuten eräät muutkin näihin vankien ampumisiin syyll-
listyneet — olisi tarkoitus tuomita kuolemaan.

Herra puhemies! Kiinnitän tässä yhteydessä huomiota asiaan, josta puhuivat ainakin
edustajat Katainen ja Parviainen, eli kyse oli Maahanmuuttoviraston työskentelystä tämän-
hetkisen turvapaikkapaineen alaisena. Minun mielestäni Maahanmuuttovirasto tekee erit-
täin vaikeissa olosuhteissa työtään, ja on sääli, että julkisessa keskustelussa on Maahan-
muuttoviraston työhön kohdistettu kritiikkiä, joka on ainakin julkisuudessa tulkittu mieles-
täni aika lailla yksioikoisesti. Viittaan Helsingin Sanomien yksitoistasivuisen juttuun, siis
näin A-nelosilla yksitoistasivuisen juttuun, jonka ydinviesti noin yli kymmeneltä Maa-
hanmuuttoviraston työntekijältä oli se, että he joutuvat tekemään työtään kovissa aikatau-
lupaineissa ja kokevat, etteivät riittävällä huolellisuudella aina pysty asioita käsittelemään.
Mielestäni tämä on aivan ymmärrettävää, ja enpä tiedä kovin monia työntekijöitä julkisel-
la tai yksityisellä sektorilla, jotka eivät olisi sitä mieltä, että heillä käytettävissä olevaan ai-
kaan nähden on vähän liikaa töitä ja liian kiire. Mutta tämän jutun pääviesti oli siis se, että
heihin kohdistuu kovia tulostavoitteita ja tämä aiheuttaa aikataulupaineita siitä seuraavine
ongelmineen.

Nyt tämä Maahanmuuttoviraston nimettömien työntekijöiden antama viesti on yksioi-
koisesti tai lähes yksioikoisesti julkisuudessa käänntynyt sellaiseksi, että heiltä ei vaadita-
kaan paljon suorituksia eli paljon ratkaisuja vaan että heiltä vaaditaan paljon kielteisiä rat-
kaisuja. Joka ei tätä usko, niin voi katsoa vaikka viime perjantain Pressiklubin televisiosta

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

tai kuunnella tämän aamun Ykkösaamua, jossa toimittaja haastatteli ministeri Risikkoa. Nyt Suomen julkinen keskustelu — ilmeisesti somesta puhumattakaan, sitä en osaa sanoa, kun en ole siellä — on sellainen, että Maahanmuuttoviraston työntekijöiltä muka vaaditaan tiukasti lisää kielteisiä päätöksiä. Virastossa on nyt yli 500 tähän tilanteeseen palkattua työntekijää, enkä ollenkaan ihmettele, etteikö heidän joukossaan ole varmasti heitäkin, jotka näin kokevat. Mutta tämän Helsingin Sanomien laajan jutun ydinviesti ei — toisin kuin nyt julkisuudessa annetaan ymmärtää — ollut siis tämä, vaan se ydinviesti oli se, että heiltä vaaditaan liikaa päätöksiä. Tässä koko jutussa oli yksi kohta, jossa tuli esiin tämä vaatimus kielteisistä päätöksistä, ja se kuuluu näin: "Huolestuttavaa on se, että moni Migrin virkamies sanoo kokeneensa, että heiltä vaaditaan enemmän kielteisiä päätöksiä. Kokeemus ei perustu mihinkään ohjeeseen, vaan yleiseen ilmapiiriin ja yksittäisiin signaaleihin." Tästä on julkisessa keskustelussa siis vedetty johtopäätös, että heiltä vaaditaan nimenomaan lisää kielteisiä päätöksiä ja että heitä poliittisesti painostetaan tähän suuntaan.

Miten asia minun mielestäni on? No, asia on niin, että ensinnäkin demokratiassa, jollainen Suomikin on, lait säätää hallitus ja viime kädessä eduskunta. Ja me säädimme lain, jossa poistimme niin sanotun humanitäärisen suojelun kategorian meidän lainsäädännöstämme, kategorian, jota ei missään muussa maassa ollut. Totta kai tämä, siis eduskunnan julkisesti demokraattisessa prosessissa tekemä lainmuutos, johti siihen, että sellaiset henkilöt, jotka aikaisemmin olisivat saaneet myönteisen päätöksen tämän humanitäärisen suojelun kategorian perusteella, eivät enää saa myönteistä päätöstä. Silloin kun tätä asiaa käsiteltiin tässä salissa, minä luulin, että se koskee aika lailla pientä joukkoa, koska aikaisemmin tuolla perusteella hyvin harvalle oli myönnetty oleskelulupa. Olin tässä asiassa mitä ilmeisimmin väärässä. Eli irakilaisten kohdalla se on koskenut ilmeisen suurta joukkoa, siis ihmisiä, jotka, jos tuo vanha laki olisi ollut voimassa, olisivat sillä perusteella saaneet oleskeluluvan mutta uuden lain nojalla eivät saa. Eli tässä Irak ilmeisesti on sellaisessa tilanteessa, jossa juuri tämä humanitäärisen suojelun kategoria olisi ollut varteenotettava kategoria. Mutta tämä ei ole siis mitään salaista poliittista painostusta, vaan se on eduskunnan, kansan valitseman eduskunnan, säätämä laki, jota totta kai virkamiesten pitää noudattaa.

Toinen avoin julkinen poliittinen ohjaus on annettu hallituksen turvapaikkapoliittisessa toimenpideohjelmassa 8. joulukuuta 2015. Siinä aivan julkisesti sivulla 3 sanotaan: "Yhdenmukaistamme turvapaikkaa koskevia käytäntöjä EU- ja Pohjoismaiden kanssa." Eli taaskaan ei ole kyse mistään hämärästä poliittisesta painostuksesta, vaan täysin legitimitä poliittisesta ohjauksesta, joka demokraattisessa järjestelmässä kuuluu poliittiselle järjestelmälle. Tällä on varmasti ollut vaikutusta, kun on verrattu Suomen käytäntöjä Ruotsiin ja huomattu, että esimerkiksi irakilaisten kohdalla Ruotsi oli soveltanut tätä sisäisen paon mahdollisuutta paljon enemmän kuin mitä Suomi oli tehnyt. Nämä mitä nyt mainitsin — eduskunnan säätämä laki, hallituksen avoin poliittinen linjaus — totta kai ovat vaikuttaneet, ja niiden pitääkin vaikuttaa tietysti, koska nämä virkamiehet ja tämä virasto ovat olemassa soveltaakseen Suomen lakia.

Mutta sitten näistä väitteistä, että on olemassa salaisia poliittisia painostuksia — niitä on sitten kissojen ja koirien avulla nyt mediassa etsitty, että mistäs näitä paineita tulee — haluan sanoa, että on varmasti yksittäisiä poliitikkoja, jotka blogeissaan tai muulla tavoin ovat toivoneet ja "vaatineet" Migriltä tiukempaa linjaa, mutta aivan samoin ja vielä enemmän meillä on poliitikkoja, jotka blogeissaan ja Facebook-päivityksissään ja Twitterissään ovat vaatineet Migriltä enemmän myönteisiä päätöksiä. Esimerkiksi poliitikot Li Anders-

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

son ja Ville Niinistö, mainitakseni pari esimerkkiä. Sen jälkeen meillä on media, Suomen suurimmat mediatilat, Yleisradio ja Helsingin Sanomat, jotka selvästi eivät pelkästään pääkirjoituksissaan vaan juttuvalinnoissaan ja uutisoinnissaan ovat tyytymättömiä nykyiseen Maahanmuuttoviraston linjaan ja itse asiassa edellyttävät tai toivovat, että tulisi enemmän myönteisiä päätöksiä. Sen lisäksi meillä on juristeja, jotka julkisuudessa moittivat Maahanmuuttoviraston päätöksiä jopa perustuslain vastaisiksi ja vaativat enemmän myönteisiä päätöksiä. Sen jälkeen meillä on ollut esimerkiksi mielenosoitus Maahanmuuttoviraston edessä, jossa vaadittiin enemmän myönteisiä päätöksiä.

Tämä kaikki on mielestäni aivan luonnollista vapaassa kansalaisyhteiskunnassa. Eli Maahanmuuttovirastoon on kohdistunut varmasti painetta, kansalaismielipidettä, erilaista aktiviteettia kielteisten päätösten puolesta, mutta aivan varmasti erittäin paljon aktiviteettia — erilaiset pakolaisjärjestöt, Pakolaisneuvonta, Pakolaisapu ja muut — myönteisten päätösten puolesta. Tämä on aivan luonnollista, näin demokratiassa toimitaan. Ja Maahanmuuttoviraston tehtävä on noudattaa Suomen lakia ja tehdä sen mukaisia päätöksiä, ja näin uskon, että he ovat tehneet ja toimineet.

Herra puhemies! Tarkoitus oli vielä puhua toisestakin asiasta, mutta mikäs siinä on, että kun itse puhuu, niin aika menee niin nopeasti. Haluan ihan lyhyesti sanoa, että nyt ihan viime päivinä meillä on Suomessa, muun muassa Helsingin Sanomien palstoilla ja valtiosääntöoppineiden seminaarissa, käyty keskustelua siitä, että Suomessa ei enää kunnioiteta perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia yhtä paljon kuin vielä muutama vuosi sitten. Minun mielestäni tämä keskustelu on kyllä aika lailla perusteetonta. Esimerkiksi korkeasti kunnioittamani Elisabeth Rehn sanoo Helsingin Sanomissa, että kun Suomessa ei noudateta perusoikeuksia, niin sitä perustellaan sillä, että ei Unkarissa ja Puolassakaan noudateta. Minun pitää sanoa, että minä en ole kuullut kyllä yhdenkään vastuullisen poliittisen tahon perustelevan esimerkiksi meidän maahanmuuttopolitiikkaa sillä, mitä tapahtuu Unkarissa ja Puolassa. Sen sijaan olen kuullut monien perustelevan sitä sillä, mitä tapahtuu esimerkiksi Ruotsissa ja muissa Pohjoismaissa.

Sitten aivan oma lukunsa on professori Martin Scheinin, joka yksittäisen Maahanmuuttoviraston tekemän ratkaisun perusteella sanoi, että tämän Mosulista kotoisin olevan irakilaismiehen tapauksessa annettu päätös on vastoin Suomen perustuslakia. Se on aikamoinen kannanotto valtiosääntöprofessorilta jutussa, joka on kesken. Mitäköhän sanottaisiin, jos rikosoikeuden professorit menisivät keskeneräisiin juttuihin, Anneli Auerin tapauksiin tai muihin, sanomaan kesken jutun, mikä on asiassa oikea laintulkinta? Sitä paitsi Scheinin kannanotto on muutenkin täysin käsittämätön. Jokainen — jokainen — tähän saliin tullut ulkomaalaisia koskeva lainmuutos on käsitelty eduskunnan perustuslakivaliokunnassa. Jokaisessa on sivukaupalla käsitelty lain suhdetta perusoikeuksiin ja meitä sitoviin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin. Puheet siitä, ettei näihin kiinnitetä huomiota, ovat aivan pohjaa vailla. (Puhemies koputtaa) Ja perustuslakivaliokunta on, kuten meidän järjestelmään kuuluu, arvioinut näiden lakiehdotusten suhteen meidän perustuslakiimme mutta myös suhteen Suomea sitoviin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin. Se, että perustuslakivaliokunta ei ehkä aina ole ollut samaa mieltä perusoikeusfundamentalistiseen koulukuntaan kuuluvien niin sanottujen ihmisoikeusjuristien kanssa, on sitten aivan oma lukunsa. Ehkä tästä asiasta puhumme huomenna lisää, kun on käsittelyssä oikeuskanslerin kertomus vuodelta 2015, jonka esipuheessa oikeuskansleri nostaa esille ongelman, jota minä kutsun perusoikeusfundamentalismiksi.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

16.59 **Ville Tavio ps:** Arvoisa puhemies! Minäkin nostan vielä muutaman asian, mitä näiden rikollisten karkotusasioiden ympärillä pyörii.

Ensinnäkin täälläkin uudelleen esiin tullut oikeus toimeentulotukeen. Sehän tuntuu aivan käsittämättömältä, että jos meillä ei ole yleisiä palautussopimuksia ja sen kautta ei saada ikään kuin tällaisia massapalautuksia syntymään, niin sitten henkilö voisi täällä laittomasti oleskella ja nauttia toimeentulotukea. Tämä esiintynyt Ylen julkaisema uutinenhan, jossa näin tulkittiin, ei tosiaan pidä paikkaansa. Ei yksilö voi hankkia itselleen hyötyjä laittomasti.

Kielteisen päätöksen saavat myös määrätään käännyttäväksi. Tämä on tässä asiassa yksi juridinen aivan perusasia, joka on aika pitkälti unohtunut, koska näissä käsitteissä lehtimiehillä, kuten varmasti muillakin, tulee vaikeuksia ikään kuin erottaa, mitä nämä asiat ovat, että mikä on esimerkiksi turvapaikanhakijan kielteisen päätöksen ja käännytysmääräyksen ero. Mutta sillä on juridista eroa, ja missään en ole lukenut edes sellaista pohdintaa, että käännytyspäätöksen saanut, maassa laittomasti oleskeleva, saisi oikeuden täyteen toimeentulotukeen. Edes sellaista pohdintaa en ole missään kuullut, saati että siitä sitten tosiaan joku tutkija esimerkiksi omiana mielipiteenään lähtisi sitä laintulkintaa tekemään. Eli vain kiireelliseen hätäapuun on tosiaan toimeentulotuen oikeus, mutta se on lähinnä ruoka-apua.

Tämä toimeentulotukiasia tosiaan lähti apulaisoikeusasiamies Sakslinin päätöksestä, joka koski ilman lainvoimaa olevia oleskelulupapäätöksiä. Siitä tehtiin liian pitkälle meneviä tulkintoja. Siitä päätöksestäkin ne, jotka sitä oikein tarkasti katsovat, huomaisivat, kun siellä on se Helsingin hallinto-oikeuden juttu, mihin vedotaan, että siinäkin oli kyse nimenomaisesti tällaisesta ilman lainvoimaa olevasta päätöksestä. Eli laittomasti hankittu hyöty ei saa lainsuojaa. Nämä perusoikeusfundamentalistit voivat toki tällaisenkin perustuslain tulkinnan sosiaaliturvasta tehdä, mutta se on kyllä väärä. Eihän esimerkiksi varaskaan saa perustuslaillista omaisuudensuojaa laittomasti hankkimalleen omaisuudelle.

Sitten näistä palautuksista. Niistä ei välttämättä muodostu niin suurta ongelmaa karkotettavien rikollisten tapauksessa, vaan ne palautukset pitää mielestäni pystyä sopimaan myös tapauskohtaisesti. Käsittäakseni tällaiseen on pystyttykin, eli pystyttäisiin palauttamaan rikollisia ilman, että on yleistä palautussopimusta maan kanssa. Me kaikki asioita seuranneet tiedämme, että yleisen palautussopimuksen aikaansaaminen Somalian ja Irakin kanssa on osoittautunut vaikeaksi, mutta sitten täytyy myös huomata, että niissä maissa Euroopassa, joilla näitä palautussopimuksia on, niitä ei vain välttämättä pystytä täysimittaisesti käyttämään tai täytäntöönpanemaan siitä huolimatta. Eli se palautussopimus ei näiden rikollisten karkottamisessa välttämättä ole se pääasia, vaan ne palautukset pitää pystyä tekemään tapauskohtaisesti. Ne täytyy tehdä.

Sitten ihan vielä näihin kulupuoliin, jotka ihmisillä on mielessä. Ensin, ennen kuin rikoksesta tuomittu karkotetaan, hänän kärsii vankeusrangaistuksen. Tämä tietenkin ihmisiä mietityttää ja herättää ajatuksia. Jos mietitään nyt vaikka tätä Otanmäen tapauksikin, niin jos henkilö tuomittaisiin sitten taposta ja jos sieltä tulisi vaikka 10 vuoden tuomio, niin sehän merkitsee tietenkin 10 vuoden — tai vähennettynä näillä meidän nykylain vähän huonoilla vähennysmetodeilla — tuomion kärsimistä suomalaisessa vankilassa, jolloin tietenkin se maksaa yhteiskunnalle aivan hirveästi. Se vankilassaolo on aika kallista. Sen takia tähänkin asiaan olisi syytä pohtia vähän muutosta, että vankeusrangaistus pyrittäisiin vähän ulkoistamaan esimerkiksi Viroon tai Venäjälle. Minä ainakin olisin valmis Viron kanssa, kun se on toinen EU-maakin, sopimaan niin, että virolaiset vangit ainakin menisi-

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

vät sinne Viroon. Me voisimme ostopalvelusopimuksena hankkia virolaisille vangeille vankipaikan Virosta.

Sitten viimeisenä vielä tuon tällaisen epäkohdan ilmi, nimittäin Suomen kansalaisuuden saaminen. Tämä ulkomaalaisen käsite tietenkin koskee vain sellaista henkilöä, joka ei ole vielä saanut kansalaisuutta. Eli tässä on ongelma, että kun Suomen kansalaisuuden saa helposti, neljässä vuodessa, niin silloin sellaista henkilöä, joka on sen saanut, ei voida tietenkään enää palauttaa, kun häntä ei voida juridisestikaan ulkomaalaisena pitää. Kansalaisuuden peruuttamisesta varmasti aina käydään keskusteluja, mutta sitä jotenkin juridisesti pidän aika hankalana konstruktiona, ja en sillä tavalla usko, että siihen ihan tullaan menemään. Sen sijaan pitäisin parempana, että kansalaisuuden saamisen kriteerejä vaikeutettaisiin myös, ihan jo sitä kestoja, kuinka pitkään henkilön on pitänyt pysyvästi asua maassa. Se voitaisiin mielestäni tuplata vaikka heittämillä kahdeksaan vuoteen. Jos tällainen tehtäisiin, sekin antaisi vähän pidemmän ikään kuin koeajan maahan muuttaneelle siitä, ettei hän sitten rikoksiin syyllisty. Eli se neljä vuotta on vähän vielä lyhyt tällainen koeaika kansalaisuuden saamista ajatellen. — Kiitos. Ei minulla muuta.

17.07 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tätä kansalaisaloitetta laadittaessa sen tekijöiden tarkoitus on oman tulkintani mukaan ollut kiristää nykyistä lainsäädäntöä siten, että muodostetaan automaatio vakaviin rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten karkottamiseksi, vaikka tämä nyt ei täysin tästä kansalaisaloitteen sanamuodoista ilmenekään. Eikä kansalaisaloitteen allekirjoittaneiden tarkoituksena myöskään liene ollut ulkomaalaislain lieventäminen lievempienkään rikosten osalta.

Edustaja Tavio kertoi aiemmin tänään, että hän on laatinut lakialoitteen, jolla pyritään vakavia rikoksia tehneiden ja lainvoimaisen tuomion saaneiden ulkomaalaisten automaattiseen karkottamiseen ilman nykyisen kaltaista raskasta hallinnollista menettelyä. Olen itsekin allekirjoittanut tämän lakialoitteen, ja toivon mukaan se etenee laiksi asti. Eduskuntaan on keväällä tulossa myös hallituksen esitys karkottamisten tehostamiseksi, ja valmistelun yhteydessä tulee ottaa huomioon tämänkin kansalaisaloitteen allekirjoittaneiden henkilöiden huolet siitä, että maahan on jäänyt ulkomaalaisia, rikoksia tehneitä henkilöitä, ja kiristää siten ulkomaalaislakia riittävästi. Edustaja Paatero totesi aiemmin tänään, että ulkomaalaisten todennäköisyys syyllistyä rikokseen ei olennaisesti poikkea kantaväestöstä, mutta valitettavasti tilastojen mukaan joidenkin kansalaisuuksien osuus seksuaalirikoksista on huomattavasti niiden väestöosuutta suurempi ja eräissä tapauksissa jopa yli kymmenkertainen.

Arvoisa puhemies! Lopuksi sanon, että kansalaisuuslakiamme on syytä tiukentaa vaikkapa Tanskan mallin mukaisesti. Tanskassahan vaaditaan esimerkiksi useiden vuosien työhistoria yhtenä kansalaisuuden myöntämisen ehtona. Vielä lopuksi: Suomeen tulee perustaa tarkasti valvottuja palautuskeskuksia kielteisen päätöksen saaneille turvapaikanhakijoille. Viime aikaisten tapahtumien valossa nämä suljetut palautuskeskukset olisivat olleet jo pitkään ehdottoman tarpeellisia.

17.09 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hieman tässä keskustelussa itseäni häiritsi se, että hallintovaliokunta meni ainakin osittain sen taakse, että tässä kansalaisaloitteessa olivat nuo pykälämuotoilut sellaisessa muodossa, että ne eivät olisi tiukentaneet tätä lainsäädäntöä karkotuksista. Mielestäni kuitenkin tämän kansalaisaloitteen tahtotila on ollut yksiselitteisen selvä: yli 50 000 ihmistä on kansalaisaloitteen tehdessään halunnut tiu-

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

kempaa politiikkaa Suomessa vakaviin rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten karkottamiseksi.

Meillä on hieman tässä salikeskustelussa ennenkin ollut sitä henkeä, että ollaan menty sen taakse, että jokin kansalaisaloite on teknisesti tehty väärin taikka siinä on tämäntyyppisiä virheitä. Minun mielestäni ne ovat toissijaisia, ja sen takia itse toivon, että näitä kansalaisaloitteita viedään entistä enempi sen tahdonilmaisun suuntaan ja sen jälkeen, esimerkiksi tässä tapauksessa, jos eduskunnasta enemmistö kannattaa — niin kuin tänään en ole kuullut oikeastaan yhtään, joka olisi vastustanut tämän kansalaisaloitteen lähtökohtaa, ei täällä ole ollut paikalla vihreät sitä vastustamassa, ja yksi vihreä, joka oli paikalla, aika laajasti tätä henkeä kannatti — niin eduskunta voisi antaa viestin, että näin toimimme ja tiukennamme sitä.

Tämä kansalaisaloitteista yleisesti, ja ehkä vielä se, että pitää miettiä myös sitä mahdollisuutta, että voisiko kansalaisaloitteen niin sanotusti myös vasta-allekirjoittaa, millä voitaisiin estää tätä kansalaisaloitteen ja vastakansalaisaloitteen sarjaa, mikä nyt näyttää syntyvän ainakin osasta näistä tunteita herättävistä kansalaisaloitteista.

Vaarallisuusarvioinnit rikollisille: toivon, että niistä tulee sitovia.

En tässä keskustelussa ole saanut vastausta siihen, (Puhemies koputtaa) mikä on tämän somalimiehen kohtalo vuoden päästä, kun hänen kiinnipitonsa päättyy, eli onko hän vapaina suomalaisessa yhteiskunnassa sen jälkeen — sen päivä näyttää.

17.12 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Heinonen aivan puheenvuoronsa loppuksi kiinnitti huomiota siihen, mitä tapahtuu sellaiselle henkilölle, jolla on vaikkapa voimassa oleva karkotuspäätös tai voimassa oleva käännytyspäätös mutta jonka kotimaa ei ota pakkopalautusta vastaan eikä henkilö suostu poistumaan Suomesta vapaaehtoisesti. Tämän kysymyksen osalta olemme vielä ihmeissämme, kun nyt käsittelyssä olevat tuhannet lähinnä Irakista olevat henkilöt saatuaan turvapaikkahakemukseensa kielteiset päätökset kaikissa valitusportaissa jäävät tai osa heistä jää kuitenkin Suomeen, kun meillä ei ole mahdollisuutta pakkopalautukseen Irakiin.

Olen jo edellä puheenvuoroissani todennut ja mielestäni osoittanut, että ainakaan oikeutta täysimääräiseen toimeentulotukeen ei voi olla tällaisella laittomasti maassa olevalla ihmisellä, mutta haluan tässä yhteydessä vielä todeta, että on hyvä asia, että eduskunta viime vaalikauden aivan lopulla muutti lakia niin, että tällaiselle laittomasti maassa olevalle henkilölle ei tarvitse enää myöntää tilapäistä oleskelulupaa. Jos me myöntäisimme laittomasti maahan jääville ihmisille tilapäisen oleskeluluvan, niin me eräällä tavoin vetäisimme maton alta koko turvapaikkaprosessilta. Myönnän, että on ongelma, että meillä olisi satoja tai jopa tuhansia ihmisiä Suomessa, jotka ovat maan alla tai joka tapauksessa laittomasti maassa, mutta en silti voi kannattaa sellaista ajatusta, että nämä, jotka eivät suostu lähtemään, (Puhemies koputtaa) palkittaisiin myöntämällä heille oleskelulupa.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen kansalaisaloitteen KAA 4/2015 vp hylkäämisestä. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

11. Hallituksen esitys eduskunnalle hylkyjen poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen hyväksymisestä sekä laeiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja merilain, alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain ja alusrekisterilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 96/2016 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 20/2016 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Ensin päätetään liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnön LiVM 20/2016 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä yleissopimuksesta ja hallituksen esityksessä tarkoitetun ilmoituksen antamisesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksista.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi ainoassa käsittelyssä hallituksen esityksessä HE 96/2016 vp tarkoitetun yleissopimuksen ja annettavaksi hallituksen esityksessä tarkoitetun ilmoituksen. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 96/2016 vp sisältyvät 1.-4. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta, asuntoomaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä ja eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 77/2016 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 17/2016 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 77/2016 vp sisältyvät 1.-8. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

13. Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön Suomen valtuuskunnan kertomus ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2015

Kertomus K 5/2016 vp
Valiokunnan mietintö UaVM 7/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 14.9.2016 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 82/2016 vp

14. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus 2015

Kertomus K 8/2016 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 8/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 14.9.2016 pidettävään täysistuntoon.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle Korean tasavallan kanssa sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 106/2016 vp

Valiokunnan mietintö StVM 13/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 14.9.2016 pidettävään täysistuntoon.

16. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 14.9.2016 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.16.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen